

Tweede Bestuursrapportage 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Programma 1. Inwoner en Bestuur	4
1.1 Doelenbomen Inwoner en bestuur	4
1.2 Financieel overzicht	13
Programma 2. Altena Samenredzaam	14
2.1 Doelenbomen Altena Samenredzaam	14
2.2 Financieel overzicht	24
Programma 3. Veelzijdig Altena	26
3.1 Doelenbomen Veelzijdig Altena.....	26
3.2 Financieel overzicht	40
Programma 4. Duurzaam Altena	42
4.1 Doelenbomen Duurzaam Altena.....	42
4.2 Financieel overzicht	53
Programma 5. Bereikbaar Altena	55
5.1 Doelenbomen Bereikbaar Altena	55
5.2 Financieel overzicht	62
Programma 6. Financiën	64
6.1 Doelenbomen Financiën	64
6.2 Financieel overzicht	68
6.2.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	68
6.2.2 Overhead	69
Overige ontwikkelingen	71
Investerings.....	71
Corona-maatregelen	72
Samenvattend overzicht en beslispunten.....	73
Financieel overzicht.....	73
Beslispunten.....	74

Inleiding

Voor u ligt de Tweede Bestuursrapportage 2020. Hierin wordt gerapporteerd over de uitvoering van de Begroting 2020 in de periode na vaststelling van de Eerste Bestuursrapportage 2020 tot en met medio september 2020. Ten opzichte van de Eerste Bestuursrapportage 2020 is sprake van een mutatie van € 2.875.000 voordelig. Dit betekent dat het saldo van de Begroting 2020 op dit moment uitkomt op € 2.356.000 voordelig.

De stand van zaken van de beleidsmatige uitvoering wordt weergegeven via de in de doelenbomen samengebrachte doelstellingen uit de Begroting 2020, waarbij ieder onderdeel is voorzien van een 'verkeerslicht' en een korte toelichting. Ondanks de coronapandemie hebben we veel kunnen bereiken en staan de meeste indicatoren op groen.

De Tweede Bestuursrapportage 2020 gaat alleen in op mutaties op de Begroting 2020. Effecten van deze mutaties voor de jaren 2021 en verder worden cijfermatig verwerkt in de Begroting 2021 en de Meerjarenraming 2022-2024. Conform de financiële verordening worden alleen significante afwijkingen van de begroting boven € 50.000 nader toegelicht. Kleinere mutaties zijn verzameld onder de post 'Diverse mutaties'.

Op de volgende pagina's worden per programma de beleidsmatige stand van zaken beschreven en de significante financiële mutaties in 2020 toegelicht. Zoals al opgemerkt wordt daarbij voortgebouwd op de doelenbomen uit de Begroting 2020. De rapportage sluit af met een beschrijving van enkele andere ontwikkelingen. Tot slot volgt een samenvatting en worden de beslispunten weergegeven.

Programma 1. Inwoner en Bestuur

1.1 Doelenbomen Inwoner en bestuur

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 1: Inwoner en Bestuur					
Dienstverlening: de inwoner centraal					
Iedereen doet mee en kan met ons communiceren.	Begrijpelijke communicatie, zowel in woord als geschrift.	Onze informatie is duidelijk, actueel en volledig, op alle kanalen. We informeren de inwoners actief.		✓	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgebreide informatiepagina in Het Kontakt, periodiek aangevuld met een themagericht katern. - Actief gebruik van social media-platforms.
		We bieden ondersteuning aan inwoners die digitaal minder vaardig zijn of moeite hebben met de Nederlandse taal.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - Een taalcoach geeft schrijftrainingen en neemt (standaard)brieven onder de loep. - De website is gescreend op het B1-taalniveau. - Samen met diverse partners zorgen we voor een passend lesaanbod voor digitaal minder vaardige mensen. - Zo nodig ondersteuning op maat.
Optimale dienstverlening, waarbij de inwoner centraal staat.	Een benaderbare en aanspreekbare gemeente die meedenkt met de inwoner.	We implementeren de gemeentelijke serviceformule Altena.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - De serviceformule moet nog breder en beter worden geïmplementeerd. - We hebben diverse e-formulieren laten maken om de digitale dienstverlening te verbeteren.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
					- Een op 12 november 2019 door de raad aangenomen motie ging uit van een geactualiseerd dienstverleningsconcept per 1 april 2020. Dat is niet haalbaar gebleken. We hebben kwaliteit boven snelheid laten prevaleren. Hierover is de raad op 7 april 2020 met een brief geïnformeerd.
		We streven naar een cultuurverandering, zowel bij de organisatie als bij het bestuur. We realiseren ons dat daar tijd voor nodig is.		😊	We werken volgens het uitvoeringsplan dienstverlening 2019 aan diverse activiteiten, zoals het operationeel maken van onze kernwaarden en het betrekken van inwoners.
		We betrekken onze inwoners bij het organiseren van de dienstverlening. De vorm waarin hangt af van de klantvraag en van de dienst of het product.		😊	Burgerpeiling dienstverlening is uitgevoerd. In het kader van de Omgevingswet wordt casuïstiek gezamenlijk met initiatiefnemers doorgewerkt.
		We bieden ruimte aan ideeën, plannen en wensen uit de samenleving, vanuit het principe 'ja mits'.		😊	Binnen de organisatie wordt voortdurend aandacht gevraagd te werken vanuit het principe van verbinding en partnerschap in de driehoek overheid, inwoners en organisaties.
		We maken gebruik van het kerngericht werken om dichtbij de inwoners te kunnen opereren, zichtbaar en aanspreekbaar te zijn.		😊	Vanuit het programmateam bestuurlijke vernieuwing en kerngericht werken op initiatieven van inwoners ingespeeld. Daar waar mogelijk wordt gewerkt aan de oprichting van een dorpsvertegenwoordiging.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We maken onze prestaties op het gebied van dienstverlening meetbaar.			<ul style="list-style-type: none"> - De dienstverlening wordt momenteel geëvalueerd met behulp van een enquête op service en toegang. Die laat zien waar we staan (nulmeting) en hoe we kunnen doorontwikkelen. - We presenteren de evaluatie in het derde kwartaal van 2020 en verkennen hoe we de dienstverlening verder kunnen verbeteren. We nemen de verdere ontwikkeling van het gedachtegoed rond 'uitnodigend besturen' daarbij mee.
Voldoende ruimte voor lijkbezorging in de eigen kern op een adequaat onderhouden begraafplaats	Meerjarenperspectief op dienstverlening, beheer, onderhoud, kosten en baten voor de begraafplaatsen.	We zetten een transitieproces in gang naar een geharmoniseerd beleid en uniforme regelgeving voor de begraafplaatsen.	Raad Q1 2020: Beleidsverkenning met uitgangspuntennotitie		<ul style="list-style-type: none"> - De beleidsverkenning met uitgangspuntennotitie is op 14 april besproken tijdens een Altenatafel. Op basis daarvan vindt de nadere uitwerking plaats, inclusief een onderzoek naar de gesignaleerde capaciteitstekorten op de begraafplaatsen in de kernen Aalburg, Woudrichem, Rijswijk en Veen.
		We ontwikkelen maatstaven voor de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de begraafplaatsen en brengen de capaciteit en de behoefte in beeld, alsmede de kosten en baten.	Raad Q3 2020: Beleidsplan begraven voor de periode 2020-2040, beheersverordening en Verordening lijkbezorgingsrechten met tarieventabel.		<ul style="list-style-type: none"> - De werkzaamheden aan het Beleidsplan begraven liggen op schema. Alle verordeningen zijn tijdig gereed, zodat de nieuwe tarieven per 1 januari 2021 in werking kunnen treden.
Kerngericht en van buiten naar binnen					
Krachtige kernen met een sterke sociale cohesie en inwoners	Er wordt kerngericht gewerkt.	We werken van 'buiten naar binnen' en zijn zichtbaar en actief in de kernen aanwezig.			We gaan experimenteren met 'uitnodigend besturen', een onderwerp dat past bij het principe 'van buiten naar binnen'.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
die zich betrokken voelen bij de gemeente en meedoen.		We treden initiatieven uit de samenleving welwillend tegemoet en vullen onze rol steeds 'op maat' in.			Ook op andere manieren proberen we zichtbaar en actief in de kernen aanwezig te zijn. De raad draagt daaraan bij met de keuze om de beeldvormende bijeenkomsten in de kernen te houden en de vergaderavond te koppelen aan een kernenbezoek in de middag.
		We verdelen de 21 kernen onder de wethouders en wijzen ambtelijke gebiedsregisseurs en een programmamanager aan.			De kernen zijn al in 2019 onder de wethouders verdeeld. Tevens werken we al geruime tijd met een programmamanager en twee gebiedsregisseurs.
		We werken het gedachtegoed uit in een programma kerngericht werken dat we jaarlijks evalueren.	Raad Q1 2020: Programma kerngericht werken en online participatieplatform.		We hebben als college een eerste visie vastgesteld op het kerngericht werken. De vertaling in een programma vindt later in 2020 plaats, mede omdat we 'uitnodigend besturen' daarin willen meenemen. De notitie 'Bestuurlijke vernieuwing in actie' bevat onze uitvoeringplanning op de onderdelen kerngericht werken, right to challenge en online participatie.
		Het programma wordt opgesteld in co-creatie met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en een aantal raadsleden.			De visie en het uitvoeringsplan worden samen met onze partners opgesteld en gevalideerd.
		Als onderdeel van het programma ontwikkelen we een portal met een online participatieplatform om inwoners meer bij de lokale politiek te betrekken en inspraak te digitaliseren.			Het online participatieplatform is in juni gelanceerd. Dit onder de vlag: aandeslag.gemeentealtena.nl het platform zal een jaar draaien om ervaringen op te doen waarna voor een structurele inzet kan worden gekozen.
		We werken met budgetten per kern om initiatieven met een duidelijke maatschappelijke			Het kernenbudget heeft een plaats gekregen in het Beleidskader harmonisatie subsidies. Voor het kernenbudget is een subsidieregeling opgesteld en van kracht.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		meerwaarde een duwtje in de rug te geven.			
		We ontwikkelen kaders voor de toekenning van bijdragen.		😊	De regie over het budget wordt zoveel mogelijk bij de kernen gelegd en het proces is 'regelarm' georganiseerd. De subsidieregeling is opgesteld en gepubliceerd.
		We onderzoeken of kleinere subsidies omgebogen kunnen worden tot kernbudgetten.		😊	Bij de kleine budgetten wordt gekeken naar het effect van de te subsidiëren activiteiten op de verbetering van het leefklimaat in de gemeente op straat-, buurt- of wijkniveau.
	Actieve inwoners en ondernemers die taken van ons overnemen als zij het beter of goedkoper kunnen.	We stellen een startnotitie op voor het 'right to challenge'.	Raad Q3 2020: Vaststelling startnotitie	😊	De visie en het uitvoeringsplan op right to challenge is opgenomen in de notitie 'Bestuurlijke vernieuwing in actie'.
Sterke speler in de regio en daarbuiten					
Optimale behartiging van de belangen van de lokale samenleving in samenwerkingsrelaties	Krachtige vertegenwoordiging van de gemeente in samenwerkingsrelaties.	We nemen een besluit over voortzetting van de deelname aan de M50, waarvan we gastlid zijn.		✓	We nemen deel aan de M50 en de P10.
		We oriënteren ons op eventuele toetreding tot de P10.		✓	Zie bovenstaand.
		We houden een open oog voor andere samenwerkingsverbanden en netwerken die voor Altena interessant kunnen zijn.		😊	Altena wordt steeds beter zichtbaar in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, zoals de Regio West-Brabant. We werken eraan om die zichtbaarheid en de positie van Altena nog verder te versterken. Dat geldt ook voor de samenwerking met Gorinchem en de Drechtsteden, gezien het belang daarvan voor onze maritieme sector en met het oog op de Regiodeal.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We bouwen aan goede contacten met de colleges van onze buurgemeenten en verkennen de mogelijkheden tot het aangaan van nieuwe of intensiveren van bestaande vormen van samenwerking.		😊	Verbreiding en verdieping van de samenwerking met Heusden, Waalwijk en Zaltbommel is ook een belangrijk actiepunt voor het college. De contacten met die gemeenten zijn geïntensiveerd.
Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit					
Altena is een veilige plek om te wonen, te werken en deel te nemen aan het maatschappelijke leven.	Veiligheidsbeleid	We werken samen met de raad, inwoners en veiligheidspartners aan een nieuw integraal en breed gedragen veiligheidsbeleid.	Raad Q4 2019: Vaststelling integraal veiligheidsbeleid.	✓	Op 17 december 2019 heeft de raad het veiligheidsbeleid gemeente Altena 2020-2022 vastgesteld. Daarin staan de volgende prioriteiten centraal: <ol style="list-style-type: none"> het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid samen met de inwoners de woon-en leefomgeving versterken de aanpak van ondermijning/georganiseerde criminaliteit versterken In januari 2020 is de raad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten over het Actieplan veiligheid 2020. Inmiddels is dit plan vastgesteld. Dat geldt ook voor het Actieplan alcohol en drugs. Het Actieplan ondermijning volgt in het tweede kwartaal van 2020. Is vastgesteld 12 mei 2020.
	Betere zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie	We stimuleren en ondersteunen de politie bij het vergroten van de zichtbaarheid van de wijkagenten.		😊	Deze onderwerpen zijn regelmatig aan de orde tijdens de verschillende overleggen met de politie.
		We gaan in gesprek met de politie over het verbeteren van de bereikbaarheid van de politieorganisatie.		😊	In het kader van de zichtbaarheid en bereikbaarheid is het behoud van de politiepost in Altena belangrijk. Dit is dan ook een speerpunt van het Actieplan veiligheid 2020.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Inwoners weten hoe zij de politieorganisatie kunnen bereiken	We gaan in gesprek met de politie over het verbeteren van de bereikbaarheid van de politieorganisatie.			Zie hierboven.
		We stimuleren en ondersteunen de politie bij het communiceren over hoe en wanneer de politie benaderd kan worden			Zie hierboven.
	Meer vrijwillige politiemedewerkers in onze gemeente	We stimuleren en ondersteunen de politie bij het werven van vrijwillige politiemedewerkers.			Ook dit is een regelmatig terugkerend onderwerp in het overleg met de politie. Vanuit de politie wordt hier momenteel geen knelpunt ervaren.
	Een efficiënte afstemming en verbinding tussen veiligheid en het sociaal domein	We verbeteren de afstemming en samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein.			<ul style="list-style-type: none"> - Onze veiligheidsmedewerkers participeren inmiddels in het wijkteamoverleg. - Deze samenwerking wordt doorontwikkeld, conform de aanbevelingen van Berenschot in het onderzoek naar de tekorten in het sociaal domein. Bij die doorontwikkeling wordt gewerkt aan verdere integratie tussen veiligheid en het sociaal domein. - De burgemeester is sinds maart 2020 voorzitter van het Zorg- en Veiligheidshuis Baronie Breda, zodat ook op dat schaalniveau kan worden ingezet op die integratie. Bij de doorontwikkeling in het Sociaal Domein is er ook specifiek aandacht voor de afstemming en samenwerking tussen Sociaal Domein en veiligheid.
	Een daadkrachtige en zero tolerance aanpak in Altena tegen ondermijnende en drugscriminaliteit	We ontwikkelen een programmatische aanpak om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan	Raad Q4 2019: Programmatische aanpak ondermijning (ter kennisneming)		Op 12 mei 2020 is de aanpak vastgesteld door het College en vervolgens ter informatie naar de raad toegezonden. De aanpak richt zich onder meer op het verbeteren van de informatiepositie van de gemeente en het bevorderen van een integere en veilige werkomgeving.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We starten een eigen Altena Interventie Team (AIT) en werken nauw samen met het Baronie Interventie Team (BIT). Hiermee organiseren en nemen we deel aan gerichte controles op handhavingsknelpunten.		😊	Sinds de opstart van het Altena Interventieteam zijn er in totaal 16 acties geweest, inclusief de acties vanuit het BIT. Onder meer bij transportbedrijven, een jachthaven en een growshop. Er is in februari 2020 een grote integrale acties geweest in het buitengebied. Er zijn 47 adressen bezocht. Door de uitbraak van Covid-19 zijn er geen acties meer geweest tot 30-6.
		We treden streng op tegen drugscriminaliteit, onder meer door een stringent Damoclesbeleid.		😊	Ter uitvoering van het Damoclesbeleid zijn in 2020 tot nu toe twee drugspanden op last van de burgemeester gesloten. Het ging zowel om soft- als om harddrugs.
		We stimuleren en intensiveren de samenwerking tussen boa's, wijkagenten, inwoners, ondernemers en gemeentelijke medewerkers voor het verbeteren van de oog- en oor functie. We werken aan een integere en veilige werkomgeving voor de gemeentelijke medewerkers.		😊	De medewerkers zijn getraind in het herkennen van het gebruik van alcohol en drugs, in het kader van de verbetering van de oog- en oorfunctie. 30-6: samenwerking met de politie, ondernemers en inwoners vindt plaats.
	Een haven die aan de actuele veiligheidseisen voldoet en een goedgekeurd havenveiligheidsplan heeft	We herzien het havenveiligheidsplan, samen met onze veiligheidspartners en bedrijven in het havengebied		😊	Inmiddels is een risicoanalyse opgesteld, een belangrijke bouwsteen voor het nieuwe havenveiligheidsplan. De werkzaamheden liggen op schema.
		We leggen het plan ter goedkeuring voor aan het Ministerie.		😊	Ligt ter goedkeuring bij het Ministerie, nog geen reactie ontvangen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Diversen					
Een goed beheer van onze archieven in overeenstemming met wettelijke normen	Archief wordt overgebracht naar Streekarchief	We maken ca. 250 meter archief van de voormalige gemeente Werkendam klaar voor overdracht aan het Streekarchief Langstraat Heusden Altena.		😊	De leverancier is per 1 juli 2020 met de bewerking gestart en zal deze werkzaamheden uiterlijk 31 december 2020 afronden. In Q1/2021 vindt de overbrenging naar Streekarchief plaats.
Gewonde zwerf- en wilde dieren worden opgevangen	Invulling gemeentelijke verantwoordelijkheid t.a.v. zwerfdieren en gewonde dieren	We verstrekken een bijdrage aan de dierenambulance en aan de asielen in Gorinchem en Waalwijk.		😊	De bijdrage wordt jaarlijks verstrekt.

1.2 Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Septembercirculaire 2020: extra kosten verkiezingen	I	99
Septembercirculaire 2020: toezicht en handhaving	I	123
Omzetten frictiekostenbudget naar reserve frictiekosten	I	1.782
Administratieve overheveling budget jongerenraad (zie ook programma 2)	S	23
Eenmalige bijdrage bijzondere begraafplaats Nieuwendijk	I	50
Niet bestede middelen verkiezingen 2020	I	-80
Diverse mutaties	I / S	5
Totaal mutaties Inwoner en Bestuur		2.002

Mutaties reserves programma 1	0
--------------------------------------	----------

(+ = nadeel / - = voordeel)

Taakmutaties Septembercirculaire 2020

De Septembercirculaire 2020 bevat een aantal mutaties waar specifieke lasten tegenover staan. De lasten worden op de programma's geraamd. De dekking vanuit de baten van de algemene uitkering is op programma 6a verantwoord.

Omzetten frictiekostenbudget naar reserve frictiekosten

Bij de besluitvorming over de Jaarrekening 2019 heeft de raad ingestemd met de vorming van de bestemmingsreserve frictiekosten. Hier wordt aan dit besluit uitvoering gegeven. Aan deze bestemmingsreserve wordt het overschot op het frictiekostenbudget 2019, alsmede de in 2020, 2021 en 2022 nog te ontvangen middelen van het Rijk. In totaal heeft de bestemmingsreserve Frictiekosten met ingang van 2020 een omvang van € 1.782.000. Op programma 1 is de storting in de bestemmingsreserve zichtbaar, de bestemmingsreserve zelf is onderdeel van de reserves van programma 6a.

Overheveling budget Jongerenraad

Het budget voor de Jongerenraad wordt overgeheveld van programma 2 Altena Samenredzaam naar de Griffie (programma 1). Het betreft een administratieve wijziging tussen twee programma's, die geen invloed heeft op het begrotingsaldo.

Eenmalige bijdrage bijzondere begraafplaats Nieuwendijk

Het college is voornemens om de gemeenschap in Nieuwendijk via de begrafenisvereniging Nieuwendijk een eenmalige bijdrage van maximaal € 50.000 te verstrekken voor de nieuwbouw van de aula bij de bijzondere begraafplaats in Nieuwendijk.

Niet bestede middelen verkiezingen 2020

Het voor de verkiezingen 2020 beschikbare budget wordt niet uitgeput. De niet bestede middelen worden in 2020 daarom afgeraamd.

Programma 2. Altena Samenredzaam

2.1 Doelenbomen Altena Samenredzaam

✓	Doelstelling is behaald.	☹️	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹️	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 2: Altena Samenredzaam					
Zelfredzaam Altena					
Grotere samen- en zelfredzaamheid en versterking van de sociale samenhang in de kernen	Meerjarenagenda als coproductie van het Platform WWZ (Wonen Welzijn Zorg) en de gemeente	De agenda wordt opgesteld en vanaf 2020 uitgevoerd.	Raad Q1 2020: Vaststelling meerjarenagenda	☹️	Door de actualiteit binnen het sociaal domein wordt het doel bijgesteld. We realiseren een sociale agenda met de maatschappelijke partners. De agenda is gericht op sterke kernen, de juiste en betaalbare ondersteuning aan de inwoners. We bepalen welke thema's leidend zijn bij de inrichting van het sociaal domein. We werken daarbij samen met de gemeenteraad en alle betrokken maatschappelijke partners. De sociale agenda wordt in 2021 vastgesteld.
	Sociale wijkteams worden netwerkorganisaties	De sociale wijkteams worden verbreed tot netwerkorganisaties, waarin ook de door ons gesubsidieerde zorgpartners deelnemen.		😊	Het programmaplan voor de doorontwikkeling sociaal domein is vastgesteld. Optimaliseren van de wijkteams maakt hier onderdeel van uit en wordt voorbereid.
Mensen ontvangen zorg en ondersteuning zoveel mogelijk dicht	Afspraken met zorgaanbieders, zorgverzekeraars en het	We zoeken samenwerking met aanbieders, zorgverzekeraars en het zorgkantoor om integrale		☹️	Dit loopt. We hebben met de zorgaanbieders regionale samenwerking opgestart. We werken binnen dat kader voor de WMO aan een

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
bij huis en doen zo veel mogelijk mee	zorgkantoor over integrale zorg en ondersteuning dicht bij huis	zorg en ondersteuning dicht bij huis te organiseren.			'Regiobeeld 2.0' dat lokale en regionale problemen in kaart brengt. Dit komt in het najaar van 2020 gereed, waarna we samen concrete projecten opzetten en uitvoeren. Voor jeugdhulp geldt dat er ondersteuning dicht bij huis mogelijk is. De samenwerking met aanbieders en externe verwijzers is op dit punt echter nog onvoldoende op gang gebracht.
	Een adequaat aanbod van voorzieningen in de kernen	(Door)ontwikkelen van algemene toegankelijke voorzieningen in de kernen.		😊	Deze acties betreffen voorzieningen vanuit de WMO, en zijn in voorbereiding in het kader van de doorontwikkeling van het sociaal domein.
		We ondersteunen initiatieven op het gebied van wonen, welzijn en zorg.		😊	Deze acties zijn in volle gang.
		In regionaal verband werken we aan de werving van nieuwe pleegouders en de ontwikkeling van nieuwe vormen van kleinschalig gezinsgericht verblijf.		😊	Deze acties zijn in volle gang.
		We bieden integrale ondersteuning aan mensen met een verslaving en hun sociale netwerk.		😊	Deze acties zijn in volle gang.
		Tijdige vertaling van ontwikkelingen binnen de jeugdhulp in een regionaal beleidskader en in samenwerkingsafspraken.	De eventuele financiële consequenties van de invoering van de verlengde pleegzorg monitoren en indien nodig verwerken.		😊

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We maken goede samenwerkingsafspraken met de regio in een dienstverleningsovereenkomst waarin alle regionale taken geborgd zijn.	Raad Q1 2020: Dienstverleningsovereenkomst	✓	De Dienstverleningsovereenkomst 2020 is vastgesteld.
		In regionaal verband afspraken vastleggen over het beheersbaar houden van de kosten		😊	Dit is meegenomen in het overleg over de dienstverleningsovereenkomst en voor zover mogelijk verwerkt in het regionale beleidskader en het inkoopkader. Het blijft een onderwerp van gesprek.
		Samen met de regio werken aan het doorontwikkelen van de administratie jeugdhulp per 2021 om daarmee meer grip te krijgen op het stelsel van specialistische jeugdhulp		😐	Aan het nieuwe administratiesysteem wordt gewerkt.
	Een aanpak van beschermd wonen en maatschappelijke opvang (en crisiszorg), waarbij kwetsbare inwoners zoveel mogelijk in hun kern worden ondersteund en wonen, zorg en welzijn worden verbonden.	We voeren het in 2019 vastgestelde plan voor doordecentralisatie uit.		😊	De voorbereidingen om de doordecentralisatie per 1 januari 2021 te effectueren, zijn in volle gang. Besluitvorming in de raad is gepland is vooralsnog in het vierde kwartaal van 2020. De termijn is heel krap om de voorbereiding voor de besluitvorming rond te krijgen. Vooralsnog blijft de planning gehandhaafd.
		Afhankelijk van de evaluatie van de pilot opvang in Altena geven we daaraan in 2020 al dan niet een vervolg.	Raad Q4 2019: Evaluatie pilot Altena	😐	De pilot opvang is naar tevredenheid verlopen, maar de resultaten van de evaluatie zijn nog niet ter kennis van de raad gebracht.
		We implementeren werkmethodes voor de aanpak van personen met verward gedrag.		😊	De werkmethodes zijn geïmplementeerd. De pilot wijk-GGD'er wordt omgezet in structurele invulling.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We participeren in het meldpunt 'integrale crisiszorg 0-100'.		✓	We participeren in het meldpunt dat is ondergebracht bij Veilig Thuis. De besluitvorming om te komen tot een gemeenschappelijke regeling Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West- Brabant is afgerond.
	Zoveel mogelijk mensen zijn voorzien van een zinvolle daginvulling en werkzoekenden worden geholpen om een passende functie te vinden.	We gaan op zoek naar mogelijkheden om te experimenteren met een parallelle arbeidsmarkt. Hierbij maken we gebruik van de mogelijkheden van bijvoorbeeld MidZuid en van initiatieven uit de samenleving.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - Het accent ligt op toeleiding naar een reguliere baan. Voor de doelgroep die daarvoor niet geschikt is, wordt een andere zinvolle daginvulling gezocht. - We zijn aangehaakt op initiatieven uit de samenleving en zoeken samenwerking met de Dongemond gemeenten, MidZuid en lokale partijen. - Daarnaast zijn de eerste stappen gezet met pilots die aansluiten op het gedachtegoed van de parallelle arbeidsmarkt. Die pilots worden nog verder afgestemd en ontwikkeld.
		We zoeken afstemming met praktijkscholen en scholen voor speciaal onderwijs om te zorgen dat inwoners niet tussen wal en schip vallen bij schooluitval.		😊	Dit is een continu proces en een regelmatig terugkerend agendapunt op het overleg met de scholen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
De financiële middelen					
Passende zorg en hulp in een financieel houdbaar stelsel	Terugdringen tekorten zonder afbreuk te doen aan het principe van passende zorg en hulp	Bij de voorbereiding van aanbestedingen implementeren we zoveel mogelijk instrumenten die gericht zijn op kostenbeheersing. Ook voeren we een strakker contractmanagement bij begeleiding en hulp bij het huishouden.		☹️	<ul style="list-style-type: none"> - Het college heeft naar aanleiding van de tekorten in het sociaal domein een aantal onderzoeken laten uitvoeren. De onderzoeksresultaten zijn vertaald in een aantal scenario's met concrete ombuigingsmaatregelen die aan de raad zijn gepresenteerd. De raad heeft gekozen voor het 7,5%-scenario. - We gaan aan de slag met een maatschappelijke agenda Samenredzaam Altena. Een gezond financieel perspectief voor het sociaal domein op langere termijn, kan niet los worden gezien van die agenda.
		Samen met de Jeugdhulpregio en de VNG proberen we meer grip te krijgen op de landelijk ingekochte jeugdhulp.		😊	De Jeugdhulpregio zet zich er voor in dat de VNG blijvend aandacht houdt voor de landelijk ingekochte zorg.
		We dringen het aantal plekken in gesloten jeugdzorgvoorzieningen terug door een beter aanbod aan reguliere verblijfzorg. We nemen dit mee bij de regionale inkoop van jeugdzorg plus.		😊	Gesloten jeugdzorg is ingekocht bij één zorgaanbieder, waarmee afspraken zijn gemaakt die gericht zijn op het terugdringen van het aantal gesloten plaatsingen. Ook bij de verwijzers in Team Jeugd heeft dit de aandacht.
		We implementeren een toolkit voor verwijzers bij alle lokale en regionale partners die onze inwoners mogen verwijzen naar jeugdhulp.		☹️	Het overleg hierover met huisartsen loopt, via de pilot POH Jeugd. Met medisch specialisten, voogden en rechters is dit overleg nog niet op gang.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We experimenteren met praktijkondersteuning jeugd bij huisartsen (regionale pilot).			De financiering loopt via de regio, maar iedere gemeente geeft zelf invulling aan een lokale pilot. Inmiddels hebben we met 5 huisarts praktijken concrete samenwerkingsafspraken gemaakt. Verbreding van deze afspraken naar andere praktijken stagneerde tijdelijk door het coronavirus. Meerdere praktijken zijn inmiddels geïnteresseerd om ook aan te sluiten. De financiering is verlengd. Het contract van de projectleider eindigt echter per eind 2020. Dit is een bedreiging voor de voortgang.
	Metten van de effecten van beleid	In overleg met aanbieders ontwikkelen en implementeren we verbeterd instrumentarium voor het meten van cliëntervaringen.			<ul style="list-style-type: none"> - We volgen hierbij een projectgerichte aanpak en nemen dit mee bij aanbestedingen en contractbesprekingen. - Binnen de Jeugdhulpregio starten we binnenkort met het meten van de cliënttevredenheid, ook waar het gaat om de zorg die onze eigen consultants leveren.
De inclusieve samenleving					
Een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet	Plan van aanpak ter uitwerking van VN-verdrag Handicap	We omarmen het VN-verdrag Handicap en maken in 2020 samen met ondernemers, scholen, verenigingen en ervaringsdeskundigen een plan van aanpak met concrete acties gericht op 'meedoen'. De focus ligt o.a. op het toegankelijker maken van gebouwen.	Raad 2021: Vaststelling plan van aanpak		De voorbereidingen liggen op schema.
	Een adequaat aanbod van voorzieningen zonder hiaten	We zorgen voor een dekkend aanbod van diensten en producten. Aanbieders worden uitgenodigd aanbod te			Het zorgen voor een dekkend aanbod is een continu proces. Voor hiaten worden passende oplossingen gezocht, zoveel mogelijk budgetneutraal.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		ontwikkelen op hiaten in het bestaande aanbod.			
		We evalueren het eigen bijdrage-beleid en stellen abonnementstarieven vast. Een uitgangspunt daarbij is dat inwoners een reële bijdrage betalen voor het gebruik van Wmo-voorzieningen.	Raad Q4 2019: Evaluatie eigen bijdrage-beleid en vaststellen abonnementstarieven Wmo	✓	De raad heeft het abonnementstarief op 17 december 2019 opgenomen in de Verordening maatschappelijke ondersteuning. De korting van 33% op de eigen bijdrage is vervallen per 1 januari 2020.
	Een brede sociale adviesraad	We zetten in op een brede sociale adviesraad. Die is inmiddels operationeel. Zoals in de Kadernota 2020 gemeld zijn hiervoor extra middelen nodig.		✓	De sociale adviesraad functioneert binnen het gestelde financiële kader.
Gezondheid					
Een gezond Altena met veerkrachtige inwoners	De woon-, leer-, werk- en leefomgevingen in Altena zijn zo ingericht dat ze de gezondheid van mensen bevorderen en chronische ziekten voorkomen	Het inwinnen van gezondheidsadvies bij de GGD-GMV nemen we op in de standaard werkwijze bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen.		😊	De adviesrol van de GGD-GMV krijgt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een wettelijke basis. Vooruitlopend daarop gaan we hiermee al aan de slag. Op 1 april 2020 is bekend geworden dat de Omgevingswet niet per 1 januari 2021 in werking treedt. Inmiddels is inwerkingtreding voorzien per 1 januari 2022.
		We motiveren scholen in Altena om het vignet 'Gezonde School' te behalen. We streven ernaar dat in 2022 50% van de scholen het vignet heeft.		😊	Dit is besproken met de scholen en goed ontvangen. In het eerste kwartaal van 2020 heeft het Willem van Oranjecollege het vignet behaald. We liggen op koers om de doelstelling te halen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We zorgen dat alle schoolterreinen voldoen aan de wettelijke plicht om voor 1 augustus 2020 hun terrein rookvrij te maken.			Dit is eveneens besproken met de scholen. De doelstelling kan tijdig worden gerealiseerd.
	Altena is een dementievriendelijke en mantelzorgvriendelijke gemeente	We geven uitvoering aan de intentieovereenkomst dementievriendelijke gemeente.			Dit loopt.
We bieden trainingen 'signaleren dementie' aan.				Dit loopt.	
We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma ter ondersteuning van mantelzorgers.				uitvoeringsplan is vastgesteld door B&W.	
	Jongeren groeien veilig op tot gezonde volwassenen	Naast de sinds 2019 gegeven weerbaarheidstrainingen faciliteren en organiseren we ook preventieve cursussen en voorlichting voor ouders/verzorgers en jongeren in risicogroepen.			De weerbaarheidstrainingen zijn voortgezet en ook is gestart met de preventieve cursussen. Als gevolg van de coronacrisis zijn er tot nader order geen bijeenkomsten.
We geven uitvoering aan het nog in 2019 vast te stellen uitvoeringsprogramma met aanvullende acties ter vergroting van de sociale veiligheid en weerbaarheid van de jeugd.		Raad Q4 2019: Nota preventief jongerenbeleid met uitvoeringsprogramma		We hebben prioriteit gegeven aan de totstandkoming van het Actieplan alcohol en drugs, mede naar aanleiding van een toezegging aan de raad. Dit actieplan is in februari 2020 ter kennis gebracht van de raad. Het Actieplan alcohol en drugs wordt uitgevoerd.	
We geven uitvoering aan het vast te stellen regionale beleidskader jeugdhulp, waarin de landelijk opgestelde actielijnen worden uitgewerkt.		Raad Q1 2020 Regionaal beleidskader jeugdhulp		Beleidskader is vastgesteld door de Raad. Lokale implementatie en uitvoering moet nog plaatsvinden. Implementatie vindt plaats in programma doorontwikkeling sociaal domein.	

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We hebben specifieke aandacht voor het maken en uitvoeren van samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis.			<ul style="list-style-type: none"> - De taken van Veilig Thuis zijn uitgebreid, wat ook tot uitdrukking komt in de nieuwe naam (GR 'Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en meldpunt Crisiszorg West-Brabant'). - De samenwerkingsafspraken worden opnieuw bekeken, aan de hand van een door de VNG verstrekt kwaliteitskader 'Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten'.
		We geven uitvoering aan het regionaal actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis'.			Het programma 'Geweld hoort nergens thuis' (GHNT) hangt hier nauw mee samen. De uitvoering hiervan vindt plaats in nauwe samenwerking met Veilig Thuis. Uiterlijk in het derde kwartaal van 2020 wordt de lokale aanpak voor Altena vastgesteld. De lokale meldcode is onlangs vastgesteld.
		Samen met de jeugdgezondheidszorg en de GGD doen we onderzoek naar de vaccinatiegraad en maken we een plan van aanpak met gerichte acties om vaccinatie te bevorderen.			De coronacrisis legt momenteel een groot beslag op de jeugdgezondheidszorg en de GGD, waardoor we in overleg tot een nieuwe planning moeten komen. Denkbaar is dat we wachten tot een vaccin tegen het coronavirus is ontwikkeld. Mogelijk wordt vaccinatie dan zelfs verplicht.
	(Jong)volwassenen in Altena gebruiken minder genotsmiddelen en mensen met een verslaving zijn beter in staat zich te handhaven in de samenleving	We ontwikkelen een uitvoeringsprogramma voor voorlichting, preventie en repressie. Daarbij betrekken we ook de ervaringen van de Aalburgse pilot surveillance 'hot spots'.	Raad Q4 2019 Nota preventief jongerenbeleid met uitvoeringsprogramma		We hebben prioriteit gegeven aan de totstandkoming van het Actieplan alcohol en drugs, mede naar aanleiding van een toezegging aan de raad. Dit actieplan is in februari 2020 ter kennis gebracht van de raad. Het Actieplan alcohol en drugs wordt uitgevoerd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We verdiepen ons inzicht in de problematiek en doen onderzoek naar de verslavingsomvang en aanwezige hulpvoorzieningen.			Met de hier genoemde acties zijn we volop aan de slag. Ook hier bemoeilijkt de coronacrisis het leggen van goede contacten.
		We intensiveren de reeds bestaande samenwerkingsrelaties met onder meer politie, woningcorporaties, artsen en scholen en ontwikkelen instrumenten om verslavingen vroegtijdig te signaleren.			Dit loopt.
		Via de wijkteams leveren we ondersteuning aan ouders en andere opvoeders van jongeren die te maken hebben met verslaving.			Dit loopt.
		Sportclubs en scholen worden bij de aanpak betrokken.			Dit loopt.

2.2 Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Herijking sociaal domein o.b.v. Raad 31 maart 2020 (zie ook programma 6a)	S	1.619
Bijstelling raming sociaal domein	I	-971
Administratieve wijziging subsidie Trema (zie ook programma 3)	I	-77
Gemeentelijke bijdrage GGD	S	-78
Administratieve overheveling budget jongerenraad (zie ook programma 1)	I	-23
Ontvangen subsidie voor praktijkondersteuning huisartsen	I	-101
Lastenraming voor ontvangen subsidie praktijkondersteuning huisartsen	I	101
Vrijval vooruit ontvangen middelen subsidie POH in 2020	I	-202
Niet bestede middelen eerstelijns jeugd	I	-216
Meicirculaire 2020: Inburgering	S	110
Meicirculaire 2020: Doorbetaling wsw	S	256
Septembercirculaire 2020: IU participatie WSW coronamaatregelen 2e pakket	I	90
Septembercirculaire 2020: Bonus beschut werken	I	98
Septembercirculaire 2020: inhaalzorg jeugdwet	I	93
Diverse mutaties	I	167
Totaal mutaties Altena Samenredzaam		920
Mutaties reserves programma 2		-668

(+ = nadeel / - = voordeel)

Prognose sociaal domein

In de eerste helft van 2020 is de raad met diverse Raadsinformatiebrieven nader geïnformeerd over de forse stijging van de kosten in het sociaal domein. De stijging die in 2019 is waargenomen, zet in 2020 en de daaropvolgende jaren door, met name bij de Wmo. Voor de prognose van de kostenontwikkeling is een inschatting gemaakt op basis van twee scenario's. De raad heeft gekozen voor het negatieve scenario. Op grond hiervan is de verwachting dat de overschrijding in 2023 en 2024 oploopt naar een bedrag van € 4,4 miljoen. Dit perspectief was opgenomen in de Kaderbrief 2021 en is voor het jaar 2020 nu verwerkt in de Tweede Bestuursrapportage 2020. De prognose is verwerkt op programma 2 (€ 1.619.000 nadeel) en programma 6a (€ 411.000 voordeel). Per saldo is in 2020 dus een stijging van de lasten geraamd van € 1.208.000.

Bijstelling raming sociaal domein

Op basis van prognoses voor 2020 wordt de raming van de lasten binnen het sociaal domein neerwaarts aangepast. Het gaat daarbij met name om een bijstelling op het gebied van de Wmo (€ 350.000), vooral op de onderdelen op de onderdelen rolstoelen en woonvoorzieningen. De beschikking BUIG-budget 2020 leidt tot de ontvangst van een hogere uitkering (€ 270.000). Verder is binnen het sociaal domein sprake van neerwaartse bijstellingen op het gebied van minimabeleid, re-integratie en schuldhulpverlening (€ 218.000).

In november 2020 wordt de monitor sociaal domein over het derde kwartaal aan de raad voorgelegd. Dat is het geëigende moment om het sociaal domein als geheel te overzien. Op dit moment zien we binnen de drie zorgvormen (participatiewet, Wmo en jeugdhulp) op basis van nu bekende cijfers verschillende ontwikkelingen. De signalen met betrekking tot jeugdhulp over het eerste halfjaar zijn dat de kosten zich negatiever ontwikkelen dan in maart dit jaar geprognoseerd. Wij blijven ook de komende maanden het sociaal domein nauwlettend monitoren. In de decemberwijziging 2020 zullen we de laatste stand meenemen.

Administratieve wijziging subsidie Trema

Er vindt een overheveling tussen programma's plaats van een deel van de subsidie aan Trema (zie ook programma 3). Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Gemeentelijke bijdrage GGD

Op basis van de vastgestelde Wijziging van de Begroting 2020 en de Begroting 2021 van de GGD wordt de raming van de gemeentelijke bijdrage aan de GGD aangepast.

Overheveling budget Jongerenraad

Het budget voor de Jongerenraad wordt overgeheveld van programma 2 Altena Samenredzaam naar de Griffie (programma 1). Het betreft een administratieve wijziging tussen twee programma's, die geen invloed heeft op het begrotingssaldo.

Praktijkondersteuning Huisartsen

In 2020 is een subsidiebedrag ontvangen van € 101.000 bestemd voor de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen (POH). Dit betreft ook een van de bouwstenen uit het rapport Berenschot. De uitvoering is inmiddels opgepakt en naar verwachting bedragen de kosten voor 2020 € 100.000. Daarom dient voor hetzelfde bedrag een uitgavenraming voor 2020 opgenomen te worden.

Vrijval vooruit ontvangen middelen subsidie POH in 2020

In 2019 is voor de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen een bedrag ontvangen van € 202.000. Dit bedrag is bij de jaarrekening 2019 overgeheveld naar 2020. Dit bedrag zal in 2020 niet meer besteed worden.

Niet bestede middelen eerstelijns jeugd

In 2020 wordt het budget voor eerstelijns jeugdzorg niet volledig benut. Een bedrag van € 216.000 wordt in 2020 daarom afgeraamd.

Taakmutaties Meicirculaire 2020

De Meicirculaire 2020 bevat een aantal mutaties waar specifieke lasten tegenover staan. De lasten worden op de programma's geraamd. De dekking vanuit de baten van de algemene uitkering is op programma 6a verantwoord.

Taakmutaties Septembercirculaire 2020

De Septembercirculaire 2020 bevat een aantal mutaties waar specifieke lasten tegenover staan. De lasten worden op de programma's geraamd. De baten vallen onder de algemene dekkingsmiddelen (Programma 6).

Programma 3. Veelzijdig Altena

3.1 Doelenbomen Veelzijdig Altena

✓	Doelstelling is behaald.	☹️	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹️	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 3: Veelzijdig Altena					
Economie					
Versterking van de economie door een goed ondernemings- en vestigingsklimaat	Ondernemers weten waar ze terecht kunnen met vragen en initiatieven en worden snel geholpen.	We werken met accountmanagers als vast aanspreekpunt voor initiatiefnemers en geven daar intern en extern ruime bekendheid aan.		✓	Ondernemers weten de accountmanagers steeds beter te vinden, zoals ook is gebleken tijdens de coronacrisis. Ook intern is de rolverdeling bekend.
		We haken aan bij het initiatief vanuit het bedrijfsleven voor een digitaal ondernemershuis en 'vullen' en onderhouden dan een gemeentelijke kamer in dat huis.		✓	Het digitale ondernemershuis Altena, een initiatief van de Bedrijvenkring Altena, is ontwikkeld en is inmiddels online. Als gemeente 'huren' we een kamer in het ondernemershuis waarin we onze gemeentelijke informatie opnemen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Economische adviesraad	We werken samen met de 3O's rol, functie en inhoud van een economische adviesraad uit in heldere kaders.			In de praktijk wordt intensief samengewerkt met de 3O's. We hebben diverse overleggen gehad met het georganiseerde bedrijfsleven over de wijze waarop we het overleg overheid-bedrijfsleven vorm willen geven. Uit deze overleggen zal de economische adviesraad moeten voortkomen. In samenwerking met die raad zal nieuw economisch beleid worden opgesteld.
	De economische potenties van Altena worden zowel binnen als buiten de regio breder bekend	We ontwikkelen een communicatiestrategie om ruime bekendheid te geven aan de economische potenties van Altena.			Onze communicatiestrategie omvat verschillende activiteiten, zoals contacten met andere overheden, stakeholders, bedrijfsbezoeken, social media, Team ondernemen 'on tour' enz. Opgenomen in regulier proces.
	Verhoging kwaliteit bedrijventerreinen en winkelgebieden	We ondersteunen activiteiten van bedrijvenverenigingen en winkeliersverenigingen ter verbetering van de kwaliteit van de bedrijventerreinen en winkelgebieden.			Het initiatief ligt bij de ondernemers, maar wij treden faciliterend op. Met behulp van de fondsen van de bedrijveninvesteringszones (BIZ) wordt samengewerkt aan een grotere aantrekkingskracht van de betrokken gebieden.
	Ruimte voor (groei van) bedrijven	Samen met het Regionaal Ontwikkelingsbedrijf ontwikkelen we SRBT Giessen en oriënteren we ons op nieuw aanvullend aanbod bedrijfsterreinen.			<ul style="list-style-type: none"> - Voor het bedrijventerrein zijn diverse varianten in onderzoek. Hierover wordt ook overlegd met de provincie. ROB heeft een overeenkomst met Riverland gesloten om SRBT Giessen samen te gaan ontwikkelen. - Bij de planontwikkeling moet rekening worden gehouden met de problematiek rond stikstof.
		We brengen het belang van voldoende ruimte voor bedrijventerreinen voor Altena onder de aandacht van de Regio West-Brabant en de provincie.			Altena heeft actief bijgedragen aan de eerste fase van de regionale afspraken over de bedrijventerreinprogrammering. Deze krijgen nu een vervolg in de tweede fase. Het tekort aan uitgeefbaar terrein staat op de agenda van zowel de Regio West-Brabant als de provincie.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Voldoende arbeidskrachten voor de beschikbare banen en het voorkomen van ongewenste woonsituaties in de kernen	Adequate huisvesting voor arbeidsmigranten	Een integrale aanpak voor arbeidsmigranten	Raad Q2 2020	✓	De ingestelde Adviesgroep heeft een unaniem advies uitgebracht dat vertaald is in beleidsregels. Deze stukken zijn in december 2019 besproken tijdens een Altenatafel, waarna de inspraak is gestart.
		We stellen nieuw beleid vast voor de huisvesting van arbeidsmigranten.	Beleid arbeidsmigranten	✓	Op 2 juni 2020 is de Beleidsregel huisvesting van arbeidsmigranten 2020 door de raad vastgesteld.
		We geven verder uitvoering aan de procedure rond het paraplubestemmingsplan, met een vergunningstelsel voor het gebruik van een woning door meer dan één huishouden om maatschappelijk ongewenste woonsituaties te voorkomen.	Raad Q4 2019 Vaststelling paraplubestemmingsplan	😊	Het paraplubestemmingsplan is in november 2019 vastgesteld.
Behoud en versteviging van het maritieme cluster in Werkendam e.o.	Voor de korte termijn een insteekhaven via herstructurering van Biesboschhaven Zuid	We geven uitvoering aan de gesloten intentieovereenkomst en werken aan de samenwerkingsovereenkomst.	Raad Q4 2019 of Q1 2020 Vaststelling bestemmingsplan	😐	De voortgang van dit project en van de bestemmingsplanprocedure stagneert, onder andere als gevolg van de stikstofproblematiek. We zijn mogelijke oplossingen aan het onderzoeken. De gesloten intentieovereenkomst is, mede in verband hiermee, verlengd. Wij blijven in gesprek met de ondernemers.
		We ronden de bestemmingsplanprocedure af.		😐	Zie bovenstaand.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Voor de langere termijn een nieuwe havenontwikkeling in de vorm van een derde haven, gekoppeld aan het Deltaprogramma (IRM)	De lobby en het werkproces worden voortgezet, onder meer met het oog op het aanhaken bij het Deltaprogramma (IRM) en het verkrijgen van cofinanciering en subsidies.		😊	Het belang van dit project wordt in alle relevante bestuurlijke contacten door ons benadrukt. De uitkomsten van het 'MIRT-onderzoek' naar de derde haven zijn voor de zomer van 2021 bekend. Daarin worden de oplossingsrichtingen geschetst en de kosten en financieringsmogelijkheden op hoofdlijnen in beeld gebracht. Daarna volgt een 'MIRT-verkenning', waarin wordt toegewerkt naar een voorkeursvariant. Ook wordt getracht met dit project aan te haken op het programma Integraal Riviermanagement onder de Omgevingswet, dat momenteel in ontwikkeling is.
		We werken verder aan het Mirt-traject met de partners van Rijk en provincie voor nader onderzoek naar het verbinden van een havenontwikkeling en IRM.		😊	Zie bovenstaand.
		We gaan eventueel een intentieovereenkomst aan met cruciale partijen in het gebied en met WMI en de provincie(s).		😊	Zie bovenstaand.
	Een sterke profilering van het maritieme cluster en een goede samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid	We gaan verder met de gesprekken met ondernemers, onderwijsinstellingen om samenwerking, kennisuitwisseling, techniekpromotie en cross-sectorale contacten te bevorderen.		😊	De programmamanager WMI zet haar werkzaamheden ook in 2020 voort. We onderzoeken in samenspraak met WMI hoe we dit in de jaren erna kunnen continueren. WMI heeft de ambitie uitgesproken om toe te werken naar verzelfstandiging. De programmanager heeft het cluster in het eerste halfjaar intensief geprofileerd, het aantal WMI-leden is gegroeid, er zijn nieuwe contacten tussen ondernemers gelegd, leads verzilverd en WMI heeft bijgedragen aan onderwijsontwikkeling. Ook heeft de

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
					programmamanager bestuurlijke/ambtelijke contacten gelegd/onderhouden met andere gemeenten en is zij betrokken bij het mirt-traject.
		We nemen deel aan het hightech & maintenance programma van REWIN.		✓	De programmamanager heeft zitting in de werkgroepen communicatie en human capital. Opgenomen in reguliere werkproces.
		We zijn lid van Maritime Delta.		✓	Het lidmaatschap wordt gecontinueerd. (Innovatie) bijeenkomsten zijn in verband met corona verschoven een later moment.
Respect voor de zondagsrust	De winkel-openstelling op zondag blijft beperkt tot de vesting Woudrichem	Handhaving van de bestaande regeling rond de winkelopstelling op zondagen.		✓	De bestaande regeling wordt gehandhaafd.
Onderwijs					
Gelijke kansen voor leerlingen	Minder onderwijsachterstanden	We ontwikkelen een geharmoniseerd beleid voor de aanpak van onderwijsachterstanden.	Raad Q1 of Q2 2020 Beleid onderwijsachterstanden	😊	De aanpak van onderwijsachterstanden wordt onderdeel van de LEA. Met de Raadsinformatiebrief van 11 september 2020 is de raad over de LEA geïnformeerd.
Leerlingen met problemen krijgen tijdig passende ondersteuning.	Een goede afstemming tussen jeugdhulp en passend onderwijs.	We ontwikkelen samen met de scholen, samenwerkingsverbanden en wijkteams een visie op de aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs.		😊	We hebben frequent en structureel overleg met het onderwijs om te komen tot een afgestemd zorglandschap, zowel inhoudelijk als financieel. De materie is complex en het proces is intensief qua arbeid en tijd. De relatie met het onderwijs is constructief.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Alle jeugdigen ontvangen onderwijs en zorg op maat	We stimuleren innovatieve combinaties tussen jeugdhulptrajecten en onderwijs.			<ul style="list-style-type: none"> - Samen met het Nederlands Jeugdinstituut en de scholen brengen we alle knelpunten nog voor de zomer in beeld. Met die inventarisatie kunnen we heel specifiek en op maat afspraken maken over de aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs. - Daarnaast ligt er een verzoek vanuit de scholen om een vaste persoon (bijv. een jeugdconsulent) een aantal uren per week op school te laten zijn, zodat vroegtijdig signaleren en gezamenlijk arrangeren mogelijk wordt. Deze pilot werken we verder uit evenals het datagestuurd zorggebruik welke ook een financieel inzicht zal bieden.
	Adequate basisondersteuning en vroegsignalering op scholen	We stimuleren leerkrachten en intern begeleiders om vroegtijdig en adequaat te signaleren en advies of inzet van de sociale wijkteams in te vliegen waar nodig.			<ul style="list-style-type: none"> - Zie ook de hierboven aangestipte pilot, waarmee het vroegtijdig en adequaat signaleren wordt bevorderd. - Naast de pilot is dit ook een regelmatig terugkerend agendapunt in het overleg met de scholen.
Geschikte huisvesting voor de scholen	Goede voorzieningen voor het onderwijs, in overeenstemming met daarvoor geldende normen	We harmoniseren de huisvestingsplannen tot een integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs.	Raad Q1 2020 Vaststelling Integraal Huisvestingsplan Onderwijs		Het IHP komt in oktober 2020 ter vaststelling in de raad.
	Een brede school in Almkerk	De realisatie van de brede school wordt in samenspraak met toekomstige gebruikers voorbereid. We nemen de verplaatsing van de tennisaccommodatie daarin mee.	Standpunt college over voorkeurslocatie in december 2020 / januari 2021 ter informatie naar raad		Voor de brede school wordt samen met de toekomstige gebruikers naar een passende locatie gezocht. Dit onderzoek wordt eind oktober afgerond. Daarna wordt het onderzoek met het standpunt van het college over de voorkeurslocatie naar verwachting in december 2020 ter informatie aan de raad toegestuurd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Nieuwbouw voor de Regenboogschool te Nieuwendijk	Het project wordt in samenwerking met partners en toekomstige gebruikers voorbereid.	Raad Q4 2020 Vaststelling bestemmingsplan locatie Regenboogschool		De raad heeft ingestemd met aanvullend budget. Momenteel wordt gewerkt aan de tijdelijke huisvesting. Eind 2020 onherroepelijk worden Bestemmingsplan en vooralsnog geplande start bouw.
Betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt	Vakgerichte opleidingen en leerplekken bij bedrijven	We stimuleren gastlessen en werksafari's voor scholen.			- WERK-safari's worden met grote regelmaat georganiseerd, met het accent op de maritieme sector. Opgenomen in het reguliere werkproces.
		We gaan in gesprek met de bedrijven, het onderwijs en zorginstellingen om te verkennen hoe we opleidingen en leerplekken kunnen bevorderen. We betrekken daarbij ook de economische raad.			- De programmamanager WMI vervult een belangrijke rol als aanjager voor het bevorderen van technische opleidingen en leer-, stage- en afstudeerplaatsen de maritieme sector. In september 2020 start het Gilde / Da Vinci met maritieme techniek! Opgenomen in het reguliere werkproces.
Sport en bewegen					
Toekomstbestendige sportverenigingen en voldoende mogelijkheden om te sporten en bewegen in Altena	Sportnota Altena met lokaal sportakkoord t.b.v. een integrale benadering van de sportsector	We stellen een Altenabrede nota Sport op.	Raad Q1 2020 Sportnota Altena		Gestreefd wordt naar besluitvorming over deze stukken in het vierde kwartaal van 2020.
		We sluiten een Altena-sportakkoord met lokale sportverenigingen en maatschappelijke organisaties.			Het Sportakkoord is inmiddels een feit. Het is goedgekeurd door het Ministerie. Voor de uitvoering is 2 jaar een budget van € 30.000 beschikbaar.
		We stellen een visie op	Raad Q3 2020: Visie sportaccommodaties		De Accommodatienota met daarin de harmonisatie van de binnensport- en buitensportaccommodaties zal in oktober 2020 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Wederkerigheid in het subsidiebeleid	In de Sportnota en het nieuwe subsidiebeleid geven we aan hoe we een koppeling aanbrengen tussen de maatschappelijke bijdrage van de clubs en die van de gemeente.			De gewenste wederkerigheid is verankerd in het in december 2019 vastgestelde Beleidskader Harmonisatie subsidies dat voor een meer projectgericht subsidiebeleid kiest. Naast een basissubsidie kunnen instellingen een extra stimuleringsubsidie aanvragen voor activiteiten met een groot maatschappelijk effect.
	Nieuwe sportvoorzieningen	Wij geven verder uitwerking aan de plannen rond de aanleg van een atletiekaccommodatie in Sleeuwijk. Daarnaast geven we uitvoering aan het raadsbesluit 2 juli 2019	Raad Q4 2020 Vaststelling bestemmingsplan.		Op 11 februari is een belangrijke mijlpaal bereikt door het raadsbesluit om een atletiekaccommodatie op De Nieuwe Roef 1, achter het Altena College te realiseren. De paardensportvereniging wordt verplaatst naar De Roef 5. Bij de planuitwerking is rekening gehouden met de kanttekeningen van omwonenden, zodat in de ruimtelijke procedures geen bezwaren of planschadeverzoeken worden verwacht. De planning wordt momenteel herijkt; hierover zal afzonderlijk met de raad worden gecommuniceerd.
Minder risico's op verdrinking en andere ongevallen	Een toename van de zwemvaardigheid	We stellen beleid op ter bevordering van de zwemvaardigheid van de inwoners van Altena.	Raad Q1 2020 Beleid zwemvaardigheid.		Het beleid zwemvaardigheid is nog niet afgerond en volgt in het derde kwartaal van 2020.
Cultuur en cultuurhistorie					
Versterking van de culturele identiteit van Altena en vergroting van de aantrekkingskracht	<ul style="list-style-type: none"> Meer mogelijkheden om ons erfgoed te beleven en onze 	We nemen actief deel aan diverse samenwerkingsverbanden, zoals het Pact van Loevestein en de Vestingdriehoek.			We nemen actief deel aan deze samenwerkingsverbanden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
voor toeristen en recreanten	<p>geschiedenis te leren kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> Versterking van de toeristisch-recreatieve sector 	Samen met de betrokken partners voeren we de in 2019 vastgestelde agenda voor de vesting uit.		😊	Dit punt is in de begroting 2020 abusievelijk niet correct weergegeven, aangezien nog geen sprake is van een vastgestelde agenda voor de vesting. We organiseren in 2021 een bezoek aan de vesting en praten de raadsleden dan bij over alle lopende en voorgenomen activiteiten.
		We werken aan een plan voor overkoepelende promotie, educatie en coördinatie en inzet van vrijwilligers voor de parels van Altena: Biesbosch, Nieuwe Hollandse Waterlinie en de musea (zie ook doelenboom 'Recreatie en toerisme')	Raad Q2 2020: Behandeling plan Biesbosch, NHW en musea	😊	Samen met de VVV en Brabants Landschap is onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van de ondernemers en consumenten op het gebied van de informatievoorziening en marketing van de parels van het gebied (De Biesbosch, de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de musea en overig erfgoed). Educatie en de mogelijkheden om de inzet van vrijwilligers te coördineren, worden hierin meegenomen. Mede op basis van deze input wordt een vernieuwde visie op toerisme opgesteld en worden de prestatieafspraken en subsidierelaties herijkt. Inmiddels heeft corona deze sector op z'n kop gezet. De nieuwe werkelijkheid zal mogelijk tot gewijzigde in zichten leiden op Toerisme en Recreatie. Mede om die reden plannen we dit onderwerp in overleg met betrokkenen opnieuw in. Uiterlijk in het eerste halfjaar van 2021 zullen we de vernieuwde aanpak presenteren.
		We stellen samen met Erfgoed Altena een erfgoedvisie op en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad.	Raad Q4 2020 Vaststelling Erfgoedvisie	😊	De betreft de nota cultuurhistorie. Deze wordt in Q1 2021 ter vaststelling voorgelegd aan de raad. De erfgoedverordening is reeds in 2019 vastgesteld
		We vertalen de nieuwe erfgoedvisie in ruimtelijk beleid.		😊	Dit kan pas nadat de visie is vastgesteld, waarbij tevens de relatie moet worden gelegd met de Omgevingsvisie.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		<p>We restaureren twee monumentale, voorheen waterstaatkundige, objecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De ophaalbrug in polder Jannezand te Hank - De Hillegatsche Sluis te Hank. <p>Beide projecten worden uitgevoerd door de Stichting Ontwikkeling gemeente Altena (in oprichting).</p>	Start uitvoering ophaalbrug Q4 2020	☹️	<p>De voorbereidingswerkzaamheden aan de ophaalbrug te Hank zijn nagenoeg gereed, onder regie van de inmiddels opgerichte Stichting Ontwikkeling gemeente Altena. Momenteel wordt gekeken naar een financieel tekort hoe dat op te lossen.</p> <p>De Hillegatsche Sluis wordt een vervolgproject na afronding brug. Realisering is tijdens deze collegeperiode niet zeker, mede gezien de ook daar benodigde financiële middelen.</p>
	Meer culturele voorzieningen en activiteiten in Altena	We geven uitvoering aan het in 2019 vastgestelde Actieprogramma cultuur.		😊	<p>Samen met de Cultuurraad is in het najaar van 2019 een eerste netwerkbijeenkomst georganiseerd. Het in de Cultuurvisie bedoelde online platform was een van de gespreksonderwerpen. Dit platform, waarop we het culturele netwerk en de culturele agenda in beeld willen brengen, gaat in de loop van 2020 in de lucht. We blijven periodiek netwerkbijeenkomsten organiseren en mogelijk ook bijeenkomsten voor bepaalde groepen ondernemers. Verder vinden diverse activiteiten plaats rond de drie thema's van de Cultuurvisie, 'ontwikkeling en ontplooiing', 'erfgoed en identiteit' en 'toerisme en beleving'. Het voert te ver om alle projecten hier te noemen. Enkele voorbeelden van projecten waar we aan werken, zijn de Canon van Altena en het met virtual reality zichtbaar maken van monumenten. Daarnaast zijn er ook activiteiten die niet in de Cultuurvisie zijn benoemd, zoals 'Brabant remembers, 75 jaar vrijheid' en de voorbereidingen voor de herdenking</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
					in 2021 van Hugo de Groot en de St. Elisabethvloed.
	Meer mogelijkheden voor inwoners en toeristen om kunst te beleven en om actief bezig te zijn met kunst	We bieden kunstenaars de mogelijkheden om te exposeren en organiseren samen met de Cultuurraad periodiek kunstroutes.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - Alle bestaande kunstwerken van de drie voormalige gemeenten zijn geïnventariseerd. We komen dit jaar nog met een voorstel over hoe we met deze verzameling om kunnen gaan. - Kunstenaars maken al gebruik van de mogelijkheid om hun werken te exposeren in gemeentelijke gebouwen (onder meer op de wijklocaties). - De stichtingen en projectgroepen die actief waren in de voormalige gemeenten zijn in gesprek over het vormen van één stichting die één Kunstroute Altena gaat organiseren. De Cultuurraad is daarbij betrokken.
		We passen de 1% regeling voor kunst in de openbare ruimte toe		😊	De regeling wordt waar mogelijk toegepast.
		We doen onderzoek naar bestaande vormen van cultuur- en muzikeducatie en verkennen nieuwe mogelijkheden.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - De bestaande regelingen voor muziekonderwijs en muziek op school zijn geëvalueerd, samen met de Bibliotheek Cultuurpunt Altena. - Ook rond het thema cultuureducatie zijn er veel activiteiten. Cultuurpunt Altena bereikt met drie programmalijnen alle basisscholen in Altena. Ook programma's die voor de herindeling beschikbaar waren, vinden nog steeds aftrek bij de scholen.
		We maken een programma voor muziekonderwijs op school.		😊	Samen met zes scholen werken we aan een programma 'Muziek op school' dat we aan alle basisscholen willen aanbieden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Recreatie en toerisme					
Versterking van de toeristisch-recreatieve sector	Uitbreiding en verbetering van het aanbod aan toeristisch-recreatieve voorzieningen en activiteiten	Samen met de stakeholders geven we uitvoering aan de visie toerisme en recreatie uit 2016 en de gezamenlijk ontwikkelde agenda.		😊	De visie op toerisme en recreatie wordt samen met de belanghouders uitgevoerd.
		We bieden initiatieven op het thema recreatie en toerisme ruimte.		✓	We hebben de regeling voor bed en breakfast verruimd. Andere voorbeelden zijn het Biesbosch Streekpad en het participeren in de organisatie van de themajaren , 'Brabant remembers', Hugo de Groot en de St. Elisabethvloed. Opgenomen in het reguliere werkproces.
		We werken met diverse partijen samen om voorzieningen tot stand te brengen of beleefbaar te maken, zoals de partners in de Vestingdriehoek, het Pact van Loevestein en Biesbosch Museum Eiland.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - De samenwerking met diverse partners uit de sector is in de verslagperiode voortgezet. - Het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch wordt vervangen door een netwerkmodel op grond van een samenwerkingsovereenkomst. Daarmee wordt gestreefd naar een herkenbare en optimaal beleefbare Biesbosch voor de bezoeker, een sterk merk en het behoud van de kwaliteit van de natuur en het landschap. - De Biesbosch is onderdeel van NL Delta, een ambitieus programma waarin overheden, organisaties en bewoners samen werken aan het behoud, de ontwikkeling en de beleving van natuur. - Binnen NL Delta werken we aan de aanvraag van de status Nationaal Park Nieuwe Stijl en een bijpassend governance model.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We bieden een visie op de vesting met bijbehorende agenda aan de raad aan.	Raad Q2 2020: Visie op de vesting		De Visie op de vesting is een beleidsdocument van de voormalige gemeente Woudrichem. We organiseren nog in 2020 een bezoek aan de vesting en praten de raadsleden dan bij over alle lopende en voorgenomen activiteiten.
	Meer actieve vormen van recreatie	We ronden lopende projecten af zoals ruiterroutes, wandelknooppunten en kanoroute Noordwaard.			De lopende projecten bevinden zich in de afrondende fase.
		We ondersteunen actieve vormen van recreatie.			Onderdeel van het reguliere werkproces
	<ul style="list-style-type: none"> • Meer bekendheid voor en meer samenhang tussen de parels van Altena • Nieuwe mogelijkheden van gebiedsmarketing en promotie 	In samenwerking met Brabants Landschap, de VVV en Erfgoed Altena werken we aan een vernieuwde aanpak voor de verbinding en marketing van de parels van het gebied, de Biesbosch, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de musea. Educatie en coördinatie van de inzet van de vrijwilligers worden hierin meegenomen.	Raad Q2 2020: Vernieuwde aanpak gebiedsmarketing en promotie		Samen met de VVV en Brabants Landschap is onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van de ondernemers en consumenten op het gebied van de informatievoorziening en marketing van de parels van het gebied (De Biesbosch, de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de musea en overig erfgoed). Educatie en de mogelijkheden om de inzet van vrijwilligers te coördineren, worden hierin meegenomen. Mede op basis van deze input wordt een vernieuwde visie op toerisme opgesteld en worden de prestatieafspraken en subsidierelaties herijkt. Ook deze branche wordt hard getroffen door de coronacrisis. Mede om die reden plannen we dit onderwerp in overleg met betrokkenen opnieuw in. Uiterlijk in het eerste halfjaar van 2021 zullen we de vernieuwde aanpak presenteren.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Subsidiebeleid en harmonisatie					
Een bloeiend verenigingsleven ter versterking van de sociale samenhang en financiële ondersteuning van maatschappelijk nuttige activiteiten	Een geharmoniseerd en rechtvaardig subsidiebeleid	We stellen de subsidieregelingen en -plafonds vast op basis van door de raad te formuleren uitgangspunten. We voorzien daarbij in een passende overgangsregeling en subsidiëren In de aanloop naar de nieuwe regels op basis van het 'oude recht'	Raad Q4 2019: Kader met uitgangspunten voor de harmonisatie van de subsidies Raad Q4 2020: Wensen en bedenkingen subsidiebeleid College Q4: Vaststelling subsidieregelingen		Het voorstel voor harmonisatie van het subsidiebeleid komt in oktober 2020 voor wensen en bedenkingen naar de raad. Integrale bespreking van het extra gevraagde budget kan plaatsvinden tijdens de begrotingsbehandeling.

3.2 Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Administratieve wijziging budget viering 75 jaar Bevrijding (zie ook programma Overhead)	I	-55
Incidentele verlaging lasten muziekonderwijs	I	-60
Incidentele verlaging onderhoudslasten Rondeel	I	-100
Incidentele verlaging onderhoudslasten Verlaat	I	-190
Administratieve wijziging subsidie Trema (zie ook programma 2)	I	77
Doorbelasting KPL a.g.v. wijziging kapitaallasten	I	-706
Septembercirculaire 2020: lastenraming noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	I	79
Septembercirculaire 2020: lastenraming lokale culturele voorzieningen	I	293
Septembercirculaire 2020: Kerkenvisies	I	75
Niet bestede middelen speelvoorzieningen	I	-60
Onderhoud 't Oude Raedthuys	I	88
Vrijval voorziening kapitaaltekort deelneming ROB	I	-1.776
Diverse mutaties	I / S	-5
Totaal mutaties Veelzijdig Altena		-2.340
Mutaties reserves programma 3		1.776

(+ = nadeel / - = voordeel)

Administratieve wijziging budget viering 75 jaar Bevrijding

Het budget van € 55.000 voor het organiseren van activiteiten in het kader van de viering van 75 jaar bevrijding moet worden overgeheveld van programma 3 naar programma 6b (Overhead). Per saldo heeft deze mutatie geen effect op het begrotingsaldo. Zie ook bij het programma Overhead.

Incidentele verlaging lasten muziekonderwijs, onderhoudslasten Rondeel en Verlaat

Ten aanzien van muziekonderwijs en het onderhoud van de accommodaties Rondeel en Verlaat zullen de budgetten niet volledig benut worden. In 2020 worden daarom de lasten afgeraamd.

Administratieve wijziging subsidie Trema

Er vindt een overheveling tussen programma's plaats van een deel van de subsidie aan Trema (zie ook programma 2). Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Taakmutaties Septembercirculaire 2020

De Septembercirculaire 2020 bevat een aantal mutaties waar specifieke lasten tegenover staan. De lasten worden op de programma's geraamd. De dekking vanuit de baten van de algemene uitkering is op programma 6a verantwoord.

Niet bestede middelen speelvoorzieningen

De prestatie (renovatie en nieuwe toestellen) wordt in 2020 niet meer geleverd. Voorbereidingen, met name het overleg met gebruikers, vragen meer tijd. Daarnaast is het beter om nieuwe toestellen in het voorjaar te plaatsen in plaats van in de winter.

Onderhoud 't Oude Raedthuys

Voor onderhoud aan 't Oude Raedthuys is € 88.000 nodig. Door het uitvoeren van de bouwkundige onderhoudswerkzaamheden (voegwerk) wordt vervolgschade aan de rijksmonumenten voorkomen en door het vervangen van verouderde en afgekeurde installaties (brandmeldinstallatie, noodverlichting, elektrische installatie en cv-ketel) wordt de veiligheid gewaarborgd.

Vrijval voorziening kapitaaltekort deelneming ROB

Door de ontwikkeling van het bedrijventerrein in Giessen gaat het resultaat van het ROB van € 2.494.480 negatief naar € 413.254 negatief. Voor het negatieve resultaat is bij de gemeente een voorziening gevormd. Op basis van de regelgeving van het BBV moet de voorziening als gevolg van het lagere negatieve resultaat voor een groot deel vrijvallen. Hierdoor ontstaan een incidenteel voordeel in 2020 van € 1.776.000. Dit incidentele voordelige resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Programma 4. Duurzaam Altena

4.1 Doelenbomen Duurzaam Altena

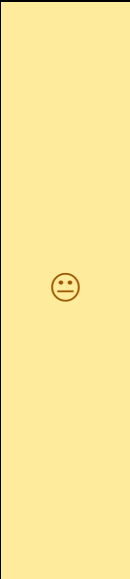

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
☺	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 4: Duurzaam Altena					
Duurzaamheid					
Altena CO2-neutraal in 2046	De projecten en activiteiten uit het uitvoeringsprogramma van de Altena Energiestrategie	We werken de in 2019 vastgestelde Altena Energiestrategie uit in een uitvoeringsagenda die we vervolgens uitvoeren.	Raad Q1 2020: Vaststelling Uitvoeringsagenda Altena Energiestrategie	✓	Een en ander is inmiddels behandeld in de raad. De uitvoering wordt ter hand genomen.
	Inwoners , bedrijven en verenigingen worden gestimuleerd tot actie op de weg naar duurzaamheid	We geven deze bestuursperiode prioriteit aan bewustwording, besparing en verduurzaming van de bebouwde omgeving.		☺	<ul style="list-style-type: none"> - Veel activiteiten in het kader van bewustwording, besparing en verduurzaming zijn al in 2019 in gang gezet. Een voorbeeld is het duurzaamheidsloket Altena, een gezamenlijk initiatief van Altena Nieuwe Energie, Stichting Stoer en de gemeente. - Ook aan de interne bewustwording is gewerkt. Naast het toevoegen van een paragraaf duurzaamheid aan de collegevoorstellen kan onder meer het haalbaarheidsonderzoek duurzame mobiliteit worden genoemd. In het verlengde daarvan

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
					wordt ook specifiek naar het wagenpark en materieel van de buitendienst gekeken. - De raad heeft besloten om in het IHP uit te gaan van ENG Bouwen.
		We zoeken samenwerking met stakeholders, zoals woningcorporaties, Energiecoöperatie Altena Nieuwe Energie, het lokale bedrijfsleven en onderwijs.		😊	De samenwerking met diverse partijen rond het thema duurzaamheid wordt steeds intensiever. Zo heeft het thema een belangrijke plaats gekregen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties, huurdersorganisaties en scholen.
		We volgen een wijkgerichte aanpak voor aanpassingen aan vastgoed, gericht op besparing van energie en/of duurzame opwek. De aanpak wordt zo mogelijk gekoppeld aan thema's als veilig wonen en langer thuis wonen.		😊	Verder is onder meer een duurzaamheidsenquête gehouden en een duurzame huizenroute georganiseerd. Ook zijn er diverse themabijeenkomsten geweest, naast tal van andere activiteiten.
		We stimuleren (sport)verenigingen tot verduurzaming van accommodaties.		😊	Sportverenigingen zijn geïnformeerd over de subsidieregeling van het Rijk voor duurzaamheidsmaatregelen.
		We treden lokale duurzaamheidsinitiatieven tegemoet met de bril van 'mogelijk maken'. De rol van de gemeente wordt van geval tot geval ingevuld.		😊	Doorlopende actie waar uitvoering aan wordt gegeven.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We evalueren de door de voormalige gemeente Woudrichem vastgestelde regeling voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen. Daarbij onderzoeken we of deze regeling - al dan niet in aangepaste vorm- in heel Altena kan worden ingevoerd.	Raad Q2 2020: Revolverend duurzaamheidsfonds	😊	Het fonds is meegenomen bij de opstelling van de Uitvoeringsagenda van de Altena Energiestrategie. Nadere uitwerking volgt.
	<ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming van ons vastgoed en van installaties in de openbare ruimte • Goed voorbeeld doet volgen 	We ontwikkelen vastgoed- en accommodatiebeleid, inclusief een duurzaamheidsplan voor ons vastgoed. Vooruitlopend daarop nemen we nu al duurzaamheidsmaatregelen. We kiezen daarbij voor duurzame 'no regret'-oplossingen.	Raad 2021 Oplevering vastgoed- en accommodatiebeleid, inclusief duurzaamheidsplan	😊	De werkzaamheden aan het vastgoed- en accommodatiebeleid en het bijbehorende duurzaamheidsplan liggen op schema.
		Oplaadpunten voor elektrische auto's in de openbare ruimte worden gestimuleerd, waar de parkeercapaciteit dat toelaat.		😊	Op diverse locaties zijn laadpalen toegestaan of op een andere manier gefaciliteerd. Naast diverse particuliere projecten, kunnen de oplaadpunten bij de vesting Woudrichem als voorbeeld worden genoemd. Daar loopt een proefproject met deelauto's.
	Een warmtevisie die in overeenstemming is met de door het Rijk gestelde normen	We gaan in gesprek met stakeholders, zoals de provincie, woningcorporaties en netbeheerders, over de gewenste aanpak om te komen tot een warmtevisie.	Raad 2021 Vaststelling warmtevisie	😊	De voorbereiding van de warmtevisie ligt op schema.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Regionaal bod met uitvoeringsprogramma dat een bijdrage levert aan de grootschalige opwek van duurzame energiekracht	Binnen het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) leveren we een bijdrage aan de grootschalige opwek van duurzame energie. We dragen bij aan de totstandkoming van een regionaal bod met elektriciteitsplan, warmteplan, infrastructuurplan en innovatieplan.	Raad Q2 2020 Conceptbod RES (concept) Raad 2021 Definitief bod, inclusief uitvoeringsprogramma		<ul style="list-style-type: none"> - De bijdrage van iedere gemeente in de Regio West-Brabant is in beeld gebracht in de Contourennotitie RES West-Brabant. De notitie bevat de hoofdlijnen en bestuurlijke keuzes die de regionale partners in de RES willen maken. Voor Altena geldt een opgave voor zon op dak en op veld, waarbij de zonneladder wordt toegepast. Deze ambitie sluit aan bij onze eigen Altena Energiestrategie. Ook noemt de Contourennotitie een project met drijvende waterkracht in Altena als een mogelijk experiment. - Op 17 februari 2020 heeft Altena Nieuwe Energie een informatiebijeenkomst voor raads- en burgerleden gehouden over de RES 2030 en de Contourennotitie. In maart 2020 is dit onderwerp besproken tijdens een Altenatafel. - De concept-RES is in het tweede kwartaal van 2020 ter besluitvorming voorgelegd. De planning is dat de definitieve RES in maart 2021 volgt. Het project ligt op schema.
	Visie op grootschalige zonnevelden	We sluiten aan op de landelijke zonneladder.			Het juridisch goed regelen van dit kader, onder meer het uitgangspunt lokaal eigenaarschap, wordt binnen RES-verband verder uitgewerkt. Onze medewerker duurzaamheid neemt deel in de regionale werkgroep die inmiddels is ingesteld. De startnotitie met uitgangspunten is aan de raad aangeboden.
		We stellen een visie op voor grootschalige zonnevelden.	Raad Q1 2020 Visie grootschalige zonnevelden		Zie bovenstaande.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Een strategische en integrale aanpak van alle thema's die raakvlakken hebben met de fysieke leefomgeving	Omgevingsvisie, Omgevingsplan en aansluiting op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	We leggen de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan ter vaststelling voor aan de raad.	Raad Q1 of Q2 2020 Vaststelling Omgevingsvisie Altena		Op 17 september 2019 heeft de raad het ontwerp van de Omgevingsvisie Altena vastgesteld. Kort daarna werd duidelijk dat een MER moet worden voorbereid. Als gevolg hiervan is de planning nu gericht op vaststelling van de Omgevingsvisie in het vierde kwartaal van 2020. Voorafgaand aan die vaststelling wordt nog een inspraakprocedure gevolgd. Het Omgevingsplan is van rechtswege (tijdelijk deel) ontstaat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Vaststellen van het Omgevingsplan Altena is de komende jaren niet aan de orde. Dat vergt een veelomvattende transitie-/ transformatiefase. Daarbij vormen, na de inwerkingtreding, ieder nieuw vastgesteld ruimtelijk plan en verleende omgevingsvergunningen stap voor stap het Omgevingsplan Altena (definitief deel).
		We maken een plan van aanpak voor de aansluiting op het DSO en voeren dat uit.			De voorbereidingen voor de aansluiting op het DSO lagen op koers, maar op 1 april 2020 heeft de minister laten weten dat de Omgevingswet niet per 1 januari 2021 in werking treedt. Inmiddels is inwerkingtreding voorzien per 1 januari 2022. De voorbereidingen gaan echter gewoon door en aansluiting op het DSO kan plaatsvinden volgens planning.
		Het werken met programma's en proefprojecten wordt voortgezet.			Het werken met programma's en proefprojecten is voortgezet.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Wonen					
Voldoende passende woningen in iedere kern, afgestemd op de behoeften van onze inwoners en de demografische ontwikkelingen	Woonvisie	Ter voorbereiding op de Woonvisie doen we onderzoek naar de mogelijkheden om via kavelsplitsing meer woningen voor starters en (andere) kleine huishoudens te kunnen realiseren.	Raad Q2 2020 Vaststelling Woonvisie		In juni 2020 is het actieprogramma wonen aangeboden aan de gemeenteraad en dit is ook aldaar besproken. Door Corona is de beoogde woonconferentie als start voor het opstellen van de Woonvisie verplaatst naar 24 september 2020. Na deze conferentie zal de verdere uitwerking van de Woonvisie plaatsvinden, welke gereed dient te zijn Q2 2021. In deze visie zal ook het thema kavelsplitsing aan de orde komen.
	Prestatieafspraken	Prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersorganisaties met daarin onder meer afspraken over bouw- en renovatieopgaven, verduurzaming en doelgroepen.			In december 2019 zijn de jaarlijkse prestatieafspraken vastgesteld, inclusief een uitvoeringsprogramma en een doorkijk naar latere jaren.
	Onderzoek woningbehoefte	Periodiek onderzoek naar de woningbehoefte			Sinds 2015 wordt 2 jaarlijks de woningbehoefte binnen Altena onderzocht, geanalyseerd en waar nodig gestuurd bij nieuwbouwontwikkelingen op type woningen.
	Ruimte voor particuliere initiatieven	Het maatschappelijk initiatief is leidend.			Het project van de Stichting 'De Bloesemhoff' in Andel is een mooi voorbeeld van een dergelijk initiatief. Het betreft een woonvoorziening voor 16 jongvolwassenen met een verstandelijke beperking.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We stimuleren initiatieven die tegemoet komen aan de actuele woonvraag vanuit de doelgroepen, zoals de uitstroom uit de GGZ, huisvesting voor pleeggezinnen of mensen met een verslaving. In de Woonvisie nemen we de aanpak van dit thema mee.		😊	Het thema wordt meegenomen in de Woonvisie.
Circulaire economie					
Bevorderen circulaire economie in Altena	Programmamanager circulaire landbouw	We stellen een Programmamanager circulaire landbouw aan als aanjager en vast aanspreekpunt voor alle initiatieven en activiteiten op het gebied van de circulaire economie.		✓	De programmamanager is begin mei 2020 in dienst getreden.
	Actieprogramma circulaire economie	We faciliteren en ondersteunen de in het manifest 'De Kracht van Altena' genoemde projecten.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - We leveren een bijdrage aan het project CHIEF, onderdeel van 'De Kracht van Altena', zowel in inzet als financieel. De initiatiefnemers hebben het project vanwege de coronacrisis echter 'on hold' gezet en verplaatst naar 2021. - We bieden experimenteerruimte aan het opzetten van het korte keten platform 'uitjouwstreek.nl' door middel van een financiële bijdrage. - We laten het kringloopgat van Altena op het gebied van mest, voer en producten in kaart brengen via Stichting Altena Kennispoort.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We gaan in gesprek met het bedrijfsleven en de kennisinstututen om te verkennen hoe we bedrijven kunnen ondersteunen op de route naar een circulaire economie.		😊	De programmamanager is begonnen met een verkenningstour en een reeks kennismakingsgesprekken om te verkennen wat de belemmeringen en kansen zijn voor de route naar een circulaire economie.
		Met behulp van die input stellen we gezamenlijk een Actieprogramma op, voortbouwend op het manifest.	Raad Q3 2020 Actieprogramma circulaire economie	😊	De programmamanager gaat aan de slag met een visie op de circulaire landbouw en agrofood. Daaruit vloeit het actieprogramma voort. Dit komt later dan gepland, waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2021.
Meer eerlijke handel	Altena Fairtrade gemeente in 2020	We participeren in de lokale Fairtrade werkgroep met een faciliterende en verbindende rol, ook in relatie tot Altena PUUR en Global Goals Gemeente.		😊	De participatie is voortgezet. De focus ligt nu vooral op de Global Goals, waarin de principes van Fairtrade en Altena PUUR voor een belangrijk deel terugkomen.
Afval en grondstoffen					
Een duurzame en kostenefficiënte inzameling van huishoudelijk afval met een adequaat serviceniveau	Regeling voor de milieustraten als sluitstuk op de herijking van de inzamelsystemen	We bereiden keuzes voor rond de milieustraten ten behoeve van besluitvorming door de raad (aantal milieustraten, openstellingstijden en tariefstelling).	Raad Q4 2020 of Q1-Q2 2021 Regeling voor de milieustraten	😊	Besluitvorming over de regeling voor de milieustraten vindt in december 2020 plaats door de gemeenteraad.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Stappenplan kostendekkende afvalinzameling	We geven uitvoering aan het nog in 2019 vast te stellen stappenplan naar een kostendekkende afvalinzameling.	Raad Q4 2019 Notitie Huishoudelijk afval		<ul style="list-style-type: none"> - De raad heeft op 19 november 2019 ingestemd met een notitie over de uitgangspunten voor de inzameling van huishoudelijk afval. De verdere uitwerking vindt op basis van die notitie plaats. Een samenwerking met de afvalstoffendienst Den Bosch is in voorbereiding. - De tarieven van de reinigingsheffing zijn naar aanleiding van de notitie aangepast en nu 100% kostendekkend.
Minder zwerfafval	Actieplan zwerfafval en efficiënter ingerichte openbare ruimte	We rollen een breed actieplan zwerfafval uit.	Q3 2020		Met een raadsinformatiebrief van 30 januari 2020 hebben we de raad geïnformeerd over de ondernomen acties. We volgen een praktische aanpak, waarbij we intensief samenwerken met scholen en vrijwilligers. Deze aanpak met 'zappers' (zwerfafvalpakkers) werkt goed en draagt ook bij aan de bewustwording. De hotspots zijn in beeld en worden in de gaten gehouden. Waar nodig hebben we extra afvalbakken geplaatst of de frequentie voor het legen van bakken aangepast.
Inwoners worden zich op jonge leeftijd bewust van het belang van goed gescheiden inzameling en duurzaamheid	Brede uitrol van het programma AltenaSchoon	We stimuleren bewustwording. Een mogelijkheid daartoe is het programma AltenaSchoon beschikbaar stellen aan alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.	Q3 2020		In het voorjaar van 2020 hebben we een actie van het Altenacollege ondersteund. Ook werken we samen met het Willem van Oranjecollege aan een bewustwordingscampagne over zwerfafval op schoolroutes.
Altena als groenblauwe oase					
Een gezonde en meer klimaatbestendige leefomgeving met meer groen en water	Het groenareaal in de gemeente neemt toe	We stimuleren inwoners, bedrijven en organisaties om verharding te vervangen door groen.			Samen met Natuurinclusief Altena werken we aan een welkomstpakket voor nieuwe inwoners om hen te verleiden een groene tuin aan te leggen. Dit doen we samen met het waterschap en de Agrarische Natuurvereniging.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We blijven betrokken bij het burgerplatform Grip op water Altena.		😊	
		Via klimaatdialogen maken we concrete afspraken met grote bedrijven, woningcorporaties en projectontwikkelaars over vergroening van de leefomgeving, in lijn met de Omgevingsvisie.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - We nemen dit mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersorganisaties. - We ontwikkelen in 2021 een normenkader voor projectontwikkelaars en andere initiatiefnemers. We werken hierbij samen met het waterschap, hetgeen moet resulteren in een gezamenlijke subsidieaanvraag bij het Rijk in 2022. - Vooruitlopend daarop volgen we een projectmatige aanpak en maken we bij concrete plannen zo mogelijk al afspraken over vergroening.
		We vervullen een voorbeeldfunctie voor de openbare ruimte en bij het ontwerp van publieke gebouwen.		😊	<p>We borgen dit in de Handleiding Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) en nemen dit mee bij toekomstige projecten.</p> <p>Overigens valt het niet mee om de belangen van groen/water/klimaat altijd overeind te houden in de discussies over bouwen/bouwen/bouwen en de daarmee gepaard gaande zoektocht naar voldoende positief exploitatieresultaat.</p>
		We zetten in op vergroening van schoolpleinen en onderzoeken de mogelijkheden voor de inzet van middelen die bij het waterschap en provincie beschikbaar zijn. We gaan hierover in gesprek met de schoolbesturen.		✓	De schoolbesturen zijn geïnformeerd over de financieringsmogelijkheden. Periodiek laten we dit onderwerp terugkomen op de agenda voor het overleg.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		<p>Bij de toetsing van ruimtelijke plannen houden we rekening met klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen. We schrijven een percentage groen voor dat minimaal moet worden gerealiseerd.</p>			<p>Binnen onze juridische mogelijkheden houden we hier al zoveel mogelijk rekening mee. We ontwikkelen in 2021 een normenkader om hier verder invulling aan te geven.</p>

4.2 Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Transitievisie Warmte	I	-102
Extra onderhoud bomen vanwege droogte en eikenprocessierups	I	72
Extra maaikosten gazons, vooruitlopend op aanbesteding extra losse maaiopdrachten	I	57
Administratieve wijziging resultaatbestemming 2019 Traject versterking fysiek domein	I	-468
Overschrijding zwerfafval	I	100
Diverse mutaties	I / S	65
Totaal mutaties Duurzaam Altena		-276

Mutaties reserves programma 4	0
--------------------------------------	----------

(+ = nadeel / - = voordeel)

Transitievisie Warmte

Vanuit de Decemercirculaire 2019 is € 202.000 ontvangen voor de Transitievisie Warmte. Dit bedrag is via de Jaarrekening 2019 naar 2020 overgeheveld. De verdeling moet zijn € 50.000 in 2020 en € 102.000 in 2021. Daartoe wordt van het budget € 102.000 uit 2020 naar 2021 overgeheveld.

Extra onderhoud bomen vanwege droogte en eikenprocessierups

De kosten van onderhoud bomen zijn hoger uitgevallen door bestrijding van de eikenprocessierups en luizen en door de noodzaak van vele keren water geven als gevolg van lang aanhoudende droogte. Met het extra budget kunnen de nodige lopende werkzaamheden in de rest van het jaar afgerond worden.

Extra maaikosten gazons, vooruitlopend op aanbesteding extra losse maaiopdrachten

Het maaien van de gazons in de gemeente Altena is begin dit jaar opnieuw aanbesteed. Vooruitlopend op de opdrachtverstrekking moesten noodgedwongen diverse losse opdrachten verleend worden. Ook het handhaven van de maaieregimes van de voormalige gemeenten in 2020 hebben kostenverhogend gewerkt. Vanaf 2021 zijn de maaieregimes geüniformeerd overeenkomstig het beheerkader openbare ruimte.

Administratieve wijziging resultaatbestemming 2019 Traject versterking

Binnen het ruimtelijk domein hebben we te maken met diverse achterstanden, met name op het gebied van bestemmingsplannen, waar we een forse inhaalslag te maken hebben. Daarnaast speelt een aantal grote onderwerpen. Zo is sprake van strategische projecten op het gebied van de A27, de gebiedsontwikkeling Werkendam en de (invoering van de) Omgevingswet. Daarnaast zal binnen dit domein aandacht besteed worden aan het programma wonen, de ruimtelijke strategie en het strategisch grond- en vastgoedbeleid. Voor het goed neerzetten van deze projecten en aandachtspunten is tijdelijke uitbreiding van de capaciteit nodig. Vanuit het resultaat van de Jaarrekening 2019 is hiervoor een bedrag van € 468.000 naar 2020 overgeheveld. Dit budget is

bedoeld voor inhuur en moet daarom naar programma 6b overgeheveld worden. Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Overschrijding zwerfafval

Verschuiving uitvoering werkzaamheden door eigen buitendienst naar MidZuid. Het rapen van zwerfafval gebeurde in voormalig Woudrichem door de eigen buitendienst. Als gevolg van de reorganisatie van de buitendienst zijn deze taken overgegaan naar MidZuid. Voor deze verschuiving van taken is geen budget vrijgemaakt, waardoor in 2020 sprake is van een overschrijding van het budget.

Milieustations en corona

Als gevolg van de corona-perikelen zijn de openingstijden op de milieustations in Werkendam en Giessen verruimd. Hank is tijdelijk gesloten. Tijdens de openingstijden is de personele bezetting verruimd en is op specifieke momenten beveiliging ingehuurd. Gevolg zal zijn een hogere factuur van MidZuid en mogelijk een hogere doorbelasting aan uren van uit de buitendienst. Als gevolg van de toename van het gebruik van de stations zijn er fors meer grondstoffen / afval gebracht, hetgeen hogere transport en verwerkingskosten tot gevolg heeft. Door de toename van het gebruik van de stations zijn de legesinkomsten hoger.

Programma 5. Bereikbaar Altena

5.1 Doelenbomen Bereikbaar Altena

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 5 Bereikbaar Altena					
De A27 en het onderliggend wegennet					
De bereikbaarheid van bestemmingen binnen en buiten Altena wordt beter en het sluijverkeer neemt af	Verbeterde doorstroming op de A27 en reductie sluijverkeer	We zetten stevig in op het voorkomen van (verdere) vertraging.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - Inmiddels heeft de Raad van State uitspraak gedaan over ingediende bezwaren. Uitspraak biedt Rijkswaterstaat de ruimte/mogelijkheid om door te gaan. Er ontstaan door deze juridische uitspraak géén vertragingen. - We zijn goed aangesloten bij de bestuurlijke en maatschappelijke adviesgroepen (BAG en MAG) en bij het ambtelijk overleg. We trekken gezamenlijk op met de langs de A27 gelegen gemeenten, de drie provincies en de waterschappen die wegbeheerder zijn van delen van het onderliggende wegennet.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		De voortgang van de reconstructie wordt permanent gemonitord.		😊	<ul style="list-style-type: none"> - We blijven de problematiek van het sluisverkeer, zowel in de huidige situatie als tijdens en na de reconstructie, nadrukkelijk onder de aandacht bij Rijkswaterstaat brengen. - Ook maken we samen met Rijkswaterstaat en de wegbeheerders van het onderliggend wegennet werk van de 'Minder Hinder-aanpak' van het Rijk.
	Optimale informatievoorziening naar inwoners en ondernemers	We zijn ambtelijk en bestuurlijk aanspreekpunt voor inwoners, bedrijven en instanties.		😊	We zorgen samen met Rijkswaterstaat voor een goede informatievoorziening richting inwoners, bedrijven en instanties. De door ons aangetrokken externe bereikbaarheidsmanager ondersteunt ons hierbij.
	Een robuuste verbinding tussen de A27 en de kern Werkendam	Momenteel vindt onderzoek plaats naar de meest geschikte variant. In 2020 wordt daarnaast onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de energiefabriek op de toekomstige A27 aan te sluiten.		😊	De onderzoeksresultaten worden in het eerste halfjaar van 2021 verwacht. De raad kan dan een voorkeursvariant kiezen voor de verbeterde ontsluiting van Werkendam. Die keuze is ook van invloed op de wijze waarop de energiefabriek kan worden ontsloten. Na de besluitvorming worden de gemaakte keuzes planologisch verankerd en vindt de eventueel noodzakelijke grondverwerving plaats.
	Maatregelenpakket om Altena en bestemmingen buiten onze gemeente bereikbaar te houden en sluisverkeer tegen te gaan	We stellen een maatregelenpakket op om sluisverkeer te bestrijden. Voorafgaand daaraan brengen we in beeld waar sluisverkeer valt te verwachten en hoe knelpunten kunnen worden bestreden.		😊	De gemeenteraad is kort voor de zomervakantieperiode via een RIB geïnformeerd over de wijze waarop het college met de problematiek van het sluisverkeer door files op A27 wil omgaan. Dit mede naar aanleiding van de samen met circa 40 inwoners gevoerde overleggen. In september is een derde gespreksronde met de bewoners gestart. Daarbij wordt gesproken over de concrete maatregelen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Opheffing van het fileknelpunt bij de Kromme Nol	We leveren een bijdrage aan de planstudie voor de N267. De provincie wil de werkzaamheden combineren met groot onderhoud in 2022, maar de planstudie brengt ook in beeld of eerdere realisatie mogelijk is. Het fietsverkeer in de omgeving van de Heusdense brug wordt in de studie meegenomen.			De provincie Noord-Brabant is wegbeheerder van de N267 en daarom trekker van dit project. Momenteel vindt overleg plaats over de planning voor de planstudie. Wij proberen te bevorderen dat het project bij de provincie zo spoedig mogelijk van start gaat.
	Aanleg van een rotonde in de N322 bij de kruising met de Hoge Maasdijk	De rotonde Hoge Maasdijk/N322 wordt uitvoeringsgereed gemaakt en gerealiseerd	Rotonde gereed voor 1 september 2020		De uitvoering heeft plaatsgevonden tussen medio juli en eind augustus. De officiële opening vond plaats op 10 september 2020.
Verbetering verkeersveiligheid	Minder knelpunten als gevolg van landbouwverkeer	We nemen deel aan het regionaal actieprogramma en doen onderzoek in regionaal verband. Regionaal vervolgonderzoek vindt plaats eind 2019. In 2020 kan worden vastgesteld welke routes aandacht nodig hebben			We lopen mee in het ritme van de door de Regio ingestelde werkgroep. We bevorderen zoveel mogelijk dat in 2020 inderdaad projecten kunnen worden gedefinieerd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		en kunnen eventuele projecten worden gedefinieerd.			
	Minder verkeersknelpunten bij gebiedsontsluitingswegen en nabij voorzieningen	In 2019 brengen we knelpunten in beeld die zich voordoen op gebiedsontsluitingswegen en nabij voorzieningen zoals scholen en sportaccommodaties. Na afronding van die inventarisatie pakken we de knelpunten gericht aan.		😊	In 2019 hebben we de verkeerssituatie rondom de Rijksstraatweg in Sleeuwijk geanalyseerd en denkbare oplossingen in beeld gebracht. De werkzaamheden in Sleeuwijk zijn uitgevoerd. Ook andere gebiedsontsluitingswegen zijn onderwerp van onderzoek en overleg met dorpsraden en inwoners.
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen					
Verbetering van de bereikbaarheid per openbaar vervoer	Uitbreiding van het OV-netwerk met verbindingen met steden als Utrecht, Breda en Dordrecht en gemeenten als Gorinchem, Zaltbommel, Den Bosch en Tilburg	We zijn en blijven aangehaakt bij de besprekingen tussen de provincie Noord-Brabant en het Rijk over nieuwe concessies voor het openbaar vervoer. De beoogde grootschalige vernieuwing van het openbaar vervoer biedt kansen voor Altena, onder meer op het punt van de plannen rond een innovatieve OV-verbinding tussen Breda en Utrecht en een Altenaliner-busdienst.		😊	De nieuwe concessie voor het openbaar vervoer in West Brabant gaat in december 2022 in. Op basis van een intentieovereenkomst werken de provincie en de betrokken gemeenten samen aan een transitiestrategie. In het overleg met de provincie en de samenwerkende gemeenten brengen we de belangen van Altena nadrukkelijk naar voren. Daarbij gesterkt door de raadsuitspraken van juli 2020 tijdens welke de OV-visie besproken en geaccordeerd is.
		We zetten de uitbreiding van het OV-netwerk ook op de agenda bij de regio West-Brabant.		😊	De inzet is erop gericht dat iedereen in West-Brabant straks van halte naar halte kan reizen, ook vanuit de kleinere kernen. Deels met bussen, maar daarnaast ook met flex-concepten, vervoer op aanvraag gecombineerd vervoer e.d.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We leggen bestuurlijke en ambtelijke contacten met andere betrokken overheden om draagvlak te creëren voor betere vervoersverbindingen, in lijn met onze recent ontwikkelde visie op het openbaar vervoer.			<ul style="list-style-type: none"> - De in het Collegeprogramma opgenomen integratie van verschillende verkeersstromen maakt onderdeel uit van het overlegtraject rond de concessie. - De planning van de provincie is erop gericht dat in Q4 2020 in beeld is welke vormen van vervoer worden toegepast en waar ze gaan rijden. - Het onderwerp staat ook op de agenda bij de Regio West-Brabant. Mobiliteit is een speerpunt van de regionale mobiliteitsagenda.
Verbetering van de bereikbaarheid per fiets	Opheffing knelpunten in fietsroutes en aanleg van nieuwe snelle routes	We brengen fietsstromen en wensen van fietsers in beeld.			Hiermee gaan we later in 2020 aan de slag.
		We inventariseren knelpunten en denkbare oplossingen.			
		We gaan in overleg met de provincie over subsidiemogelijkheden en zetten in op lobbyactiviteiten.			
		Naar aanleiding van een tijdens de behandeling van de Kadernota 2020 aangenomen motie wordt prioriteit gegeven aan de realisering van een eenzijdig fietspad in twee richtingen ten zuiden van de Middenweg te Andel. Ook wordt voorzien in een veilige oversteekvoorziening.			In vervolg op een raadsbreed aangenomen motie wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de realisatie van een vrij liggende fietsvoorziening langs de Middenweg. Dit plan van aanpak wordt in december 2020 aan de raad voorgelegd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Beheer van wegen , water, groen, riool en verlichting					
Een efficiënt en duurzaam beheer van onze kapitaalgoederen volgens vooraf vastgestelde normen en kosten	Beheerpakketten voor het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen en vastlegging van de toepasselijke onderhoudsniveaus	We actualiseren de inventarisatie van kapitaalgoederen en brengen in beeld hoe we het beheer en onderhoud van de openbare ruimte kunnen verduurzamen en wat de bijbehorende kosten zijn (start al in 2019).	Raad Q4 2020 Vaststelling onderhoudsniveaus openbare ruimte		In juli heeft de raad een voorgenomen besluit genomen over de notitie Beheer Openbare Ruimte Altena. De verdere uitwerking in een integraal beheerkader ligt op schema.
	Geharmoniseerd plan voor de gladheidsbestrijding	We harmoniseren en optimaliseren de verschillende plannen voor de gladheidsbestrijding.	Raad Q2 2020 Geharmoniseerd plan gladheidsbestrijding	✓	De harmonisatie heeft reeds in 2019 plaatsgevonden. De afgelopen winter is al uitvoering gegeven aan de uniforme werkwijze voor de gehele gemeente Altena.
	Veilige speeltoestellen die voldoen aan de wettelijke regels	We harmoniseren de bestaande beleidsplannen voor de speelvoorzieningen. Vooruitlopend daarop nemen we alvast maatregelen in het kader van onderhoud en vervanging van speeltoestellen.	Raad Q4 2020 Beleidsplan speelvoorzieningen		De opstelling van een nieuw beleidskader voor speelvoorzieningen wordt in het 4e kwartaal van 2020 afgerond. Wordt in Q1 2021 aan de raad aangeboden.
	Geharmoniseerde verordening voor ondergrondse infrastructuur	We harmoniseren de verordeningen voor de ondergrondse infrastructuren en stellen een Handboek kabels en leidingen op.	Raad Q2 2020 Verordening ondergrondse infrastructuur		In december 2020 wordt een en ander geagendeerd bij de raad.
Voorkoming van ongevallen op het werk	Aanwijzing installatieverantwoordelijke op grond van het Arbo-besluit	We onderzoeken hoe we kunnen voldoen aan de verplichting een installatieverantwoordelijke aan			De feitelijke afronding is hardnekkiger dan verwacht. De aanwijzing zal begin 2021 plaatsvinden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		te wijzen voor het toezicht op een veilige werkomgeving bij het onderhoud aan elektrische installaties.			

5.2 Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Extra veegronde onkruidbestrijding	I	110
Niet bestede middelen openbare verlichting	I	-100
MIRT onderzoek Havenuitbreiding en Integraal Riviermanagement/Deltaprogramma	I	90
MIRT onderzoek Havenuitbreiding en Integraal Riviermanagement/Deltaprogramma	I	-155
Doorschuiven Steurstraat Hank	I	-75
Doorschuiven Burcht Werkendam	I	-90
Doorschuiven J. van Arkelstraat, Florishoeve etc.	I	-160
Maatregelen om sluijverkeer te beperken	I	75
Diverse mutaties	I/S	-48
Totaal mutaties Bereikbaar Altena		-353

Mutaties reserves programma 5	0
--------------------------------------	----------

(+ = nadeel / - = voordeel)

Extra veegronde onkruidbestrijding

In 2019 bleek dat drie keer onkruid borstelen en vegen te weinig is. Zeker in een nat jaar groeit het onkruid weelderig. Vanaf 2021 is hiervoor structureel budget beschikbaar. Bij de Eerste Bestuursrapportage 2020 is abusievelijk verzuimd het budget 2020 hiervoor bij te stellen. In juli 2020 is de onkruidbeheersing opnieuw aanbesteed. Hierbij is rekening gehouden met een extra onkruidbeheersingsronde. Door vier in plaats van drie keer onkruid borstelen en vegen krijgen we een schoner straatbeeld en meer tevreden burgers.

Niet bestede middelen openbare verlichting

De prestatie kan niet meer in 2020 geleverd worden. Het gaat dan om vervanging lampen Werkendam door retrofitlampen, aanbesteding onderhoud vanaf 2021, vervanging masten 1e fase, proefopstelling armaturen, verlichten fietsroutes 2e fase. De voorbereiding en verdere uitwerking vergen meer tijd, waardoor uitvoering niet lukt voor 31 december 2020.

MIRT-onderzoek Havenuitbreiding en Integraal Riviermanagement / Deltaprogramma

Meevaller ontstaat door niet correct opgenomen bijdragen van partners in het MIRT-onderzoek. Tegenvaller is in beeld gekomen door een omissie bij het samenstellen van de Kaderbrief. In de loop van het MIRT-onderzoek krijgen we naar verwachting meer zicht op de kosten van de MIRT-verkenning. Mogelijk kunnen we daarover in de 1e Bestuursrapportage van 2021 al duidelijkheid geven.

Projecten Steurstraat Hank, Burcht Werkendam en J. v. Arkelstraat, Florishoeve, Tienhont, Gerecht, Witte Huis

Deze projecten zijn of worden allen aanbesteed in 2020. Uitvoering zal in 2020 echter niet meer volledig plaatsvinden. De niet bestede middelen worden in 2020 afgeraamd.

Maatregelen om sluijverkeer te beperken

In het afgelopen jaar is in drie rondes overleg gevoerd met circa 40 burgers die hinder hebben van sluijverkeer ten gevolge van files op rijksweg 27 en / of ideeën over oplossing hebben aangedragen om het sluijverkeer en in elk geval de effecten daarvan op de (verkeers)veiligheid te verbeteren. Daartoe is een groot pakket van maatregelen opgesteld. Dat loopt van aanbrengen bebording, een 'reclamecampagne om sluijpers bewust te maken van een gedrag', aanbrengen van kleine maar ook grotere infrastructurele maatregelen. In 2020 is hiervoor een beperkt budget noodzakelijk.

Programma 6. Financiën

6.1 Doelenbomen Financiën

✓	Doelstelling is behaald.	☹️	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹️	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
Programma 6: Financiën					
Behoedzaam manoeuvreren					
Uitkomen met ons inkomen	Een sluitende meerjarenbegroting	We verbeteren de control op de financiën en zorgen voor een voortdurende monitoring van inkomsten en uitgaven.		😊	We zijn op de goede weg om de control te verbeteren. Na een herindeling is daarvoor enige tijd nodig, maar de basis komt steeds beter op orde. In 2020 en 2021 maken we nog de nodige verbeterlagen.
		Tegenvallers worden binnen een programma gedekt, uitgaven worden niet naar de toekomst verschoven en meevallers komen ten goede aan de Algemene Reserve.		✓	Dit uitgangspunt wordt gehanteerd bij de opstelling van de Kaderbrief en de Begroting 2021.
		We verbeteren de grip op de uitgaven in het sociaal domein (zie Programma Samenredzaam, Doelenboom 'De financiële middelen').		😊	Dit maakt onderdeel uit van het programma Doorontwikkeling sociaal domein, zoals genoemd in programma 2..

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
		We onderzoeken jaarlijks of alle ambities uit het collegeprogramma financieel haalbaar zijn en doen zo nodig voorstellen tot bijstelling.			Over de stand van zaken van de uitvoering van de ambities uit het collegeprogramma wordt gerapporteerd in de Eerste en Tweede Bestuursrapportage.
		De begroting, jaarrekeningen en tussenrapportages zijn transparant.			De documenten uit de P&C-cyclus zijn transparant en begrijpbaar voor de Raad.
		We zoeken actief naar mogelijkheden om onze middelen te verhogen, bijvoorbeeld door aanpassingen in onze vastgoedportefeuille, cofinanciering en subsidies. We maken gebruik van een subsidioloog om daarop meer zicht te krijgen.			Zowel in het sociaal domein als in het ruimtelijk domein, maar ook binnen bedrijfsvoering, hebben we oog voor diverse subsidiemogelijkheden. Coördinatie op de aanvragen is noodzakelijk om deze mogelijkheden maximaal uit te nutten. Daarom is werving van een subsidioloog gestart. Naar verwachting kan deze in november 2020 starten.
		We streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke diensten en producten, behalve bij de grafrechten. De grafrechten en de rioolheffing worden nader op kostendekkendheid geanalyseerd.			<ul style="list-style-type: none"> - De tarieven voor de haven- en kadegelden en ook de marktgelden zijn al in 2019 geharmoniseerd. - De tarieven van de reinigingsheffing zijn aangepast conform de Notitie inzameling huishoudelijk afval en het op 19 november 2019 aangenomen amendement daarop. Het dekkingspercentage is 100%. - Voor de toeristenbelasting en de watertoeristen-belasting wordt een nieuwe forfaitaire berekeningswijze toegepast. - De harmonisatie van de rioolheffingen is gepland in het derde kwartaal van 2020. Dit geldt ook voor de harmonisatie van de begraafrechten.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
	Een gezonde reserve- en schuldpositie	We monitoren onze weerstands- en reservepositie, zodat deze gezond blijft, wat betekent dat 90% van onze risico's is afgedekt.			De weerstands- en reservepositie wordt gemonitord. Deze voldoet aan de gestelde norm.
Strategisch vastgoedbeleid					
Een optimaal maatschappelijk en financieel rendement van ons vastgoed en een energieneutrale vastgoedportefeuille in 2035	Een strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid.	We schaffen een vastgoedmanagement- en beheersysteem aan ten behoeve van een efficiënte inrichting van de adviesfunctie over onderhoud en beheer van gemeentelijk vastgoed.			Het vastgoedmanagement- en beheersysteem is aangeschaft en de conditiemetingen van het gemeentelijk vastgoed vinden plaats tot en met Q4 2020. Onder andere op basis van deze informatie worden (strategische) keuzes opgenomen in het strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid, zie hierna.
		Met behulp daarvan stellen we een strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid op, inclusief duurzaamheidsplan	Raad 2021 Strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid, inclusief duurzaamheidsplan		De voorbereidingen voor het strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid liggen op schema. Het nieuwe beleid voorziet straks in een visie op het beheer en de exploitatie van gemeentelijke accommodaties en een geharmoniseerde tarievenstructuur. Ook strategische keuzes tot aanhouden of afstoten van gemeentelijk vastgoed komt hier nadrukkelijk aan de orde. Een visie op de toekomst met een duurzaamheidsparagraaf wordt onderdeel van dit strategische beleid. In 2021 presenteren we ook een herijkte Nota grondbeleid.
Optimale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en organisaties	Adequate en duurzame huisvesting voor het bestuur en de medewerkers	Het uitgangspunt is dat de gemeentelijke organisatie centraal wordt gehuisvest. Wij werken in 2020 verder aan de uitvoering van de op 2 juli 2019 aangenomen motie over de unilocatie te Almkerk	Raad 2021 Rapportage naar aanleiding van motie		Uit rapporten over sociaal domein is gebleken dat het zeer nadelig is dat een belangrijk deel van de ambtelijke organisatie op afstand staat van de rest en van het bestuur. Behalve uit de opdracht uit de motie heeft ook het coronatijdperk ons geleerd dat we voor de toekomst naar structurelere manieren van thuiswerken en digitaal werken kunnen denken. In Almkerk is tegelijkertijd behoefte aan

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Planning	Status	Toelichting
					<p>grotere vergaderruimtes waar raad en organisatie gebruik van kunnen maken. Visie om de organisatie op één plek te huisvesten staat voorop. Omvang en werkwijze vergen onderzoek. Uiteindelijk is een politiek-bestuurlijke keuze voor langere termijn nodig. Er wordt ingezet op Q2 2021</p>

6.2 Financieel overzicht

6.2.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(bedragen x € 1.000)	I/S	2020
Structureel effect Jaarrekening 2019 (Kaderbrief 2021)	S	-508
Stelpost loon- en prijsontwikkelingen jaarschijf 2019 (Kaderbrief 2021)	S	-400
Herijking Sociaal Domein o.b.v. raadsbijeenkomst 31-3-2020 (Kaderbrief 2021)	S	-411
Meicirculaire 2020: algemene uitkering	S	-308
Meicirculaire 2020: decentralisatie-uitkeringen	I	-281
Meicirculaire 2020: integratie-uitkeringen	S	-321
Septembercirculaire 2020: algemene uitkering	S	-888
Septembercirculaire 2020: decentralisatie-uitkeringen	I	-254
Septembercirculaire 2020: integratie-uitkeringen	I	-188
Septembercirculaire 2020: stelpost loon- en prijsontwikkeling	S	-212
Septembercirculaire 2020: uitkering over oude jaren (2019)	I	139
Diverse mutaties	S	17
Totaal mutaties Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		-3.614

Mutaties reserves Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-1.780
--	---------------

(+ = nadeel / - = voordeel)

Structureel effect Jaarrekening 2019 (Kaderbrief 2021)

In de Jaarrekening 2019 is sprake van afwijkingen ten opzichte van de (gewijzigde) Begroting 2019 die incidenteel of structureel van aard zijn. Afwijkingen met een incidenteel karakter zijn uiteraard niet van invloed op het financieel meerjarenperspectief. Daarnaast zijn er ontwikkelingen die structureel zijn. In Jaarrekening 2019 bleek sprake te zijn van een structureel voordelig effect van € 508.000 in 2020. Vanaf 2021 is het structurele voordeel € 293.000. Naar aanleiding van deze uitkomsten zijn richting deze Tweede Bestuursrapportage 2020 de budgetten voor 2020 zoveel mogelijk kritisch bezien, met het oog op het zoveel mogelijk beperken van lucht in de begroting en in het meerjarenperspectief.

Stelpost loon- en prijsontwikkelingen jaarschijf 2019 (Kaderbrief 2021)

In de begroting is een stelpost opgenomen voor de loon- en prijsontwikkeling. Deze stelpost wordt gevoed vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds die de gemeente ontvangt. In 2019 is de voor het begrotingsjaar 2019 geraamde compensatie voor loon- en prijsontwikkeling eenmalig vrijgevallen. De stelpost kent een structureel karakter. Daarom is de desbetreffende post nu ook structureel vrijgevallen.

Herijking Sociaal Domein o.b.v. raadsbijeenkomst 31-3-2020 (Kaderbrief 2021)-

In de eerste helft van 2020 is de raad met diverse Raadsinformatiebrieven nader geïnformeerd over de forse stijging van de kosten in het sociaal domein. De stijging die in 2019 is waargenomen, zet in 2020 en de daaropvolgende jaren door, met name bij de Wmo. Voor de prognose van de kostenontwikkeling is een inschatting gemaakt op basis van twee scenario's. Op grond hiervan is de verwachting dat de overschrijding in 2023 en 2024 oploopt naar een bedrag tussen € 2,8 miljoen en € 4,4 miljoen. Dit perspectief was opgenomen in de Kaderbrief 2021 en voor het jaar 2020 nu verwerkt in de Tweede Bestuursrapportage 2020. De prognose is verwerkt op programma 2 (€ 1.619.000 nadeel) en programma 6a (€ 411.000 voordeel). Per saldo is in 2020 dus een stijging van de lasten geraamd van € 1.208.000.

Algemene uitkering Meicirculaire 2020

Een eerste inschatting van de raming van de uitkomst van de Meicirculaire 2020 was in de Kaderbrief 2021 opgenomen. In de Tweede Bestuursrapportage 2020 is voor 2020 nu de definitieve uitkomst verwerkt. Het gaat het om de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen.

Algemene uitkering Septembercirculaire 2020

Op Prinsjesdag 2020 is de Septembercirculaire 2020 verschenen. Op basis van de ontwikkelingen van de rijksuitgaven is de raming van de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen aangepast. In de Septembercirculaire 2020 heeft ook een verrekening van de algemene uitkering over oude jaren plaatsgevonden. Dit betreft in 2020 een incidenteel bedrag van € 139.000 nadelig. Overigens zijn in de septembercirculaire ook de eerste twee tranches ter compensatie van de coronakosten opgenomen.

Septembercirculaire 2020: stelpost loon- en prijsontwikkeling

Op basis van de Septembercirculaire 2020 is de raming van de stelpost loon- en prijsontwikkeling aangepast.

6.2.2 Overhead

(bedragen x € 1.000)	I / S	2020
Administratieve wijziging budget viering 75 jaar Bevrijding (zie ook programma)	I	55
Extra inhuur Buitendienst	I	243
Administratieve wijziging resultaatbestemming 2019 Traject versterking fysiek domein	I	468
Gevelonderhoud De Werf Woudrichem	I	126
Diverse mutaties	I / S	565
Totaal mutaties Overhead		1.457
Mutaties reserves Overhead		0

(+ = nadeel / - = voordeel)

Overheveling budget viering 75 jaar Bevrijding (zie ook programma 3)

Het budget van € 55.000 voor het organiseren van activiteiten in het kader van de viering van 75 jaar bevrijding worden overgeheveld van programma 3 naar programma 6b (Overhead). Per saldo heeft deze mutatie geen effect op het begrotingsaldo. Zie ook programma 3.

Extra inhuur Buitendienst

Conform de lopende afspraken onderhouden medewerkers van MidZuid de buitenruimte. In 2019 zijn met MidZuid gesprekken gestart over het onderhoud van het groen in de kernen van de gemeente Altena. Uitgangspunt was naast de vaste werknemers van MidZuid mede de inzet van onder andere langdurig werklozen en statushouders. Start zou zijn 1 maart 2020, echter door Covid19 is dit niet doorgegaan. Om toch te voldoen aan de afspraken betreffende onderhoud zijn door MidZuid onder andere lokale aannemers ingehuurd om het werk uit te voeren. Dit leidt in 2020 per saldo tot incidenteel extra lasten voor inhuur van € 243.000.

Administratieve wijziging resultaatbestemming 2019 Traject versterking fysiek domein

Binnen het ruimtelijk domein hebben we te maken met diverse achterstanden, met name op het gebied van bestemmingsplannen, waar we een forse inhaalslag te maken hebben. Daarnaast speelt een aantal grote onderwerpen. Zo is sprake van strategische projecten op het gebied van de A27, de gebiedsontwikkeling Werkendam en de (invoering van de) Omgevingswet. Daarnaast zal binnen dit domein aandacht besteed worden aan het programma wonen, de ruimtelijke strategie en het strategisch grond- en vastgoedbeleid. Voor het goed neerzetten van deze projecten en aandachtspunten is tijdelijke uitbreiding van de capaciteit nodig. Vanuit het resultaat van de Jaarrekening 2019 is hiervoor een bedrag van € 468.000 naar 2020 overgeheveld. Dit budget is bedoeld voor inhuur en moet daarom naar programma 6b overgeheveld worden. Per saldo is deze mutatie budgettair neutraal.

Gevelonderhoud De Werf Woudrichem

In de Begroting 2019 is voor onderhoud van De Werf een budget opgenomen van € 221.600, inclusief een bedrag van € 126.500 voor schilderwerk. Op dit budget is in 2019 nagenoeg niets uitgegeven. Bij de Jaarrekening 2019 is het voorstel om het restantbudget voor het onderhoud van De Werf (inclusief het bedrag van € 126.500) via resultaatbestemming over te hevelen naar 2020 niet gehonoreerd. De aannemer is in 2019 opdracht verleend om het technisch noodzakelijk onderhoud aan de gevel van De Werf uit te voeren. Hiervoor wordt de lastenraming in 2020 met € 126.000 verhoogd.

Overige ontwikkelingen

Investerings

Voor 2020 worden (aanvullende) investeringsbudgetten (kredieten) gevraagd. Omdat de lasten daarvan vanaf 2021 op de begroting drukken, zijn deze niet in deze Tweede Bestuursrapportage 2020 meegenomen, maar verwerkt in de Begroting 2021 en de Meerjarenraming 2022-2024. Deze kredieten moeten voor het jaar 2020 echter wel gevoteerd worden. Verder worden hier overschrijdingen op bestaande investeringsbudgetten gemeld.

Omschrijving	2020
Meerkosten gezondheidscentrum D'Alburcht	165.000
Reconstructie Hoogstraat en Werkensedijk	-350.000
Aanmeervoorziening veerverbinding Gorinchem (nieuwe investering)	400.000
Doorschuiven investering Notenlaan, Meidoornlaan en Berkenlaan	-309.500
Reconstructie wegen voormalige gemeente Aalburg	99.495
Warme dranken automaat (nieuwe investering)	45.000
Stemhokjes (nieuwe investering)	60.000
Diverse overschrijdingen / onderuitputting	14.359

(+ = nadeel / - = voordeel)

Meerkosten gezondheidscentrum D'Alburcht

Door meerdere oorzaken is een verhoging van de investering in het gezondheidscentrum D'Alburcht in Wijk en Aalburg noodzakelijk. Zo komt de enige inschrijver op de aanbesteding boven het beschikbare budget uit. Verder vallen de kosten voor nutsaansluitingen hoger uit en is sprake van fors meer meerwerk vanwege problemen bij de bouw. Als gevolg hiervan is de bouwtijd langer dan voorzien.

Reconstructie Hoogstraat en Werkensedijk

Genoemde wegen zijn toe aan een volledige reconstructie, inclusief fundering. De investering vindt niet meer plaats in 2020, maar in 2021.

Aanmeervoorziening veerverbinding Gorinchem

Op basis van het Raadsbesluit van 3 maart 2020 wordt is in het kader van de continuering van de veerverbinding met Gorinchem een investeringsbudget opgenomen voor de aanpassing van de aanmeervoorzieningen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn opgenomen in de Begroting 2021.

Doorschuiven investering Notenlaan, Meidoornlaan en Berkenlaan

Deze projecten zijn in 2020 gestart, maar zullen pas in de loop van 2021 gereedkomen. Het investeringsbudget zal daarom in 2021 nodig zijn.

Reconstructie wegen voormalige gemeente Aalburg

Er is sprake van een overschrijding op het investeringsbudget voor de reconstructie van wegen in de voormalige gemeente Aalburg.

Warme dranken automaat

Het betreft een investering van € 45.000 voor 7 automaten. De kapitaallasten van deze investering bedragen zijn in de begroting verwerkt. De bijbehorende exploitatielasten kunnen binnen de huidige ramingen worden gedekt. Het betreft dus geen nieuw beleid.

Stemhokjes

De stemhokjes dienen vervangen te worden, met het oog op corona is dit nog urgenter geworden. De investering bedraagt € 60.000, de kapitaallasten zijn in de begroting verwerkt.

Diverse over- en onderschrijdingen

Op enkele investeringsbudgetten is sprake van een over- en onderschrijding van per saldo minder dan € 50.000.

Corona-maatregelen

In de Meicirculaire 2020 is aangekondigd dat er vanuit het Rijk compensatie volgt voor de door de gemeenten genomen corona-maatregelen in de periode maart- juni. Het college heeft een scenarioanalyse voor de middellange- en langetermijneffecten van de coronacrisis gemaakt. Daarin worden ook de financiële effecten in beeld gebracht. Voor de eerste tranche lijkt de compensatie vanuit het Rijk voldoende om de financiële effecten voor onze gemeente te compenseren. De genoemde scenarioanalyse zal de komende tijd worden geactualiseerd naar de wijzigende omstandigheden zodat ook de mogelijke financiële effecten goed kunnen worden gemonitord.

Samenvattend overzicht en beslispunten

Financieel overzicht

In de Tweede Bestuursrapportage 2020 rapporteert het college over de financiële afwijkingen van de Begroting 2020 en de Eerste Bestuursrapportage tot en met medio september 2020.

Programma	2020	2021	2022	2023	2024
1. Inwoner & Bestuur	2.002	1.927	1.939	144	156
2. Altena Samenredzaam	920	2.713	3.818	4.865	4.803
3. Veelzijdig Altena	-2.340	-356	-296	-277	-315
4. Duurzaam Altena	-276	178	233	311	255
5. Bereikbaar Altena	-353	458	456	485	438
6a. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-3.614	-1.066	-1.248	-713	-1.832
6b. Overhead	1.457	383	404	299	287
Totaal mutaties baten / lasten	-2.204	4.238	5.305	5.114	3.793
Mutaties reserves programma 1	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 2	-668	-1.366	0	0	0
Mutaties reserves programma 3	1.776	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 5	0	0	0	0	0
Mutaties reserves alg.dek.mid. en onvoorzien	-1.780	-1.779	-1.779	0	0
Mutaties reserves overhead	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-672	-3.145	-1.779	0	0
Totaal mutaties Tweede Bestuursrapportage 2020	-2.875	1.093	3.527	5.114	3.793

(+ = nadeel / - = voordeel)

De Tweede Bestuursrapportage 2020 bevat voor het jaar 2020 financiële mutaties van in totaal € 2.875.000 voordelig. Dit betekent dat het saldo van de Begroting 2020 op dit moment uitkomt op € 2.356.000. De doorwerking van de mutaties in de jaren 2021 en verder worden cijfermatig verwerkt in de Begroting 2021 respectievelijk de Meerjarenraming 2022-2024.

(bedragen x € 1.000)	2020
Begrotingssaldo Begroting 2020	-104
Mutaties Eerste Bestuursrapportage 2020	623
Mutaties Tweede Bestuursrapportage 2020	-2.875
Begrotingssaldo 2020	-2.356

(+ = nadeel / - = voordeel)

Beslispunten

1. De Tweede Bestuursrapportage 2020 en daarmee met het totaal van de mutaties inclusief de mutaties in de reserves in het jaar 2020 van per saldo € 2.875.000 voordelig vast te stellen.
2. De meerjarige doorwerking van de mutaties in de Tweede Bestuursrapportage 2020 in de jaren 2021-2024 te verwerken in de Begroting 2021 en de Meerjarenraming 2022-2024.
3. De investeringsbudgetten genoemd in de tabel op pagina 71 van de Tweede Bestuursrapportage 2020 beschikbaar te stellen.